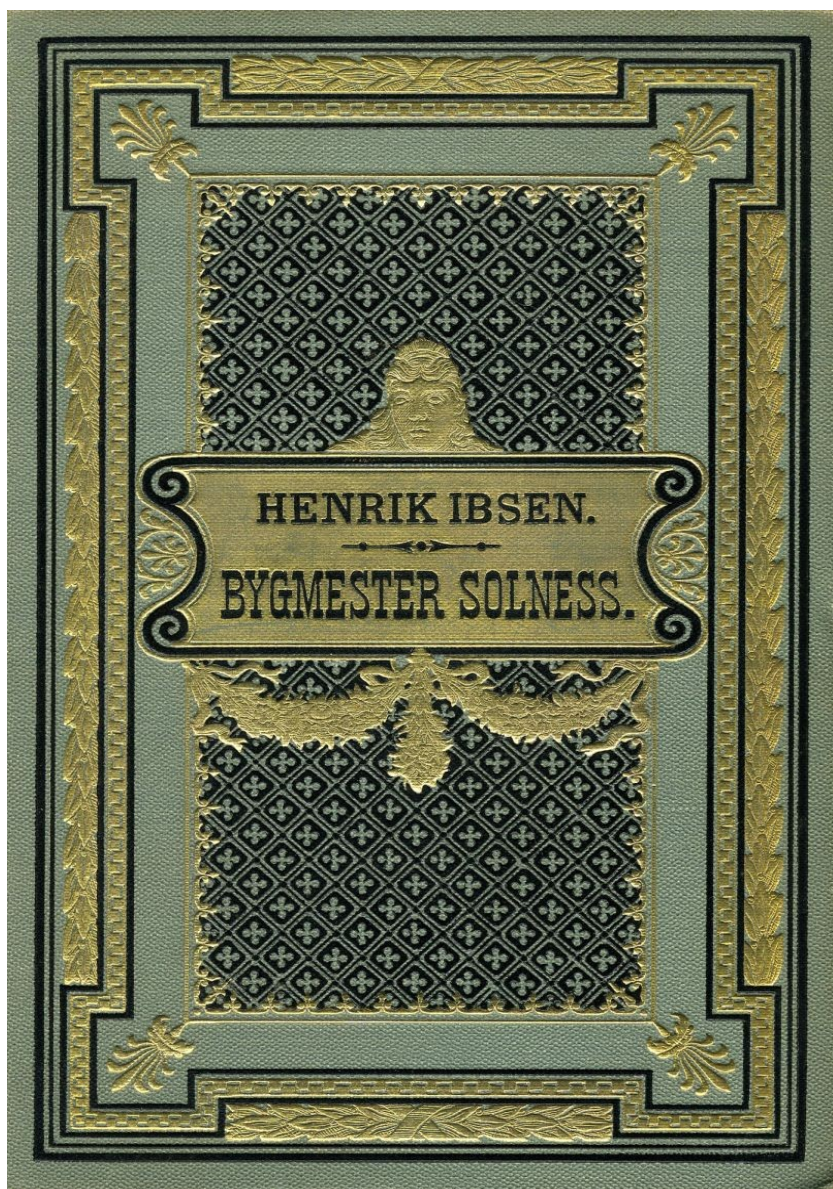

HENRIK IBSEN

Constructorul Solness

Piesă în trei acte (1892)

În românește de

Sidonia Drăgușanu și Maria-Alice Botez

Cuprins

PERSONAJELE 3

ACTUL I 4

ACTUL II 40

ACTUL III 73

PERSONAJELE

CONSTRUCTORUL HALVARD SOLNESS.

DOAMNA ALINE SOLNESS, soția lui.

DOCTORUL HERDAL, medicul casei.

KNUT BROVIK, fost arhitect, acum asistentul lui Solness.

RAGNAR BROVIK, fiul lui, desenator.

KAJA FOSLI, nepoata lui de soră, contabilă.

DOMNIȘOARA HILDE WANGEL.

Câteva doamne.

Mulțimea, pe stradă.

Acțiunea se petrece acasă la constructorul Solness.

ACTUL I

O odaie de lucru modest mobilată, în locuința constructorului Solness. În stânga, o ușă cu două canaturi care dă în vestibul; în dreapta, o ușă spre celelalte încăperi ale casei. În peretele din fund, o ușă deschisă lăsând să se vadă interiorul unei camere în care sunt planșele cu desene, iar în primul plan, spre stânga, un birou pe care se află cărți, hârtii și cele necesare scrisului. În apropierea ușii, o sobă; în colțul din dreapta, o canapea, o masă și câteva scaune. Pe masă, o carafă cu apă. Tot în prim plan, dar la dreapta, o masă mai mică și lângă ea un fotoliu și un balansoar. În odaia cu planșete, lămpile (de birou) sunt aprinse pe masa din colț și pe cea de lucru.

În cabinetul de desen se află Knut Brovik și fiul său Ragnar, cercetând niște planuri de construcții și făcând diverse calcule. La biroul din odaia de lucru se află Kaja Fosli, care scrie ceva într-un registru mare. Knut Brovik este un bărbat în vârstă, firav, cu părul și barba albă. Poartă un pardesiu negru, îngrijit, dar cam larg, ochelari și un șal alb, ușor îngălbenit. Ragnar Brovik are treizeci de ani, părul de culoare deschisă, este bine îmbrăcat și adus puțin din umeri. Kaja Fosli este o fată tânără, de vreo douăzeci de ani, îngrijit îmbrăcată, cu ceva bolnăvicios în înfățișare. Poartă o vizieră veche. Toți trei lucrează un timp în tăcere.

KNUT BROVIK *(se ridică deodată ca speriat de la masa de desen, respiră greu; apoi, îndreptându-se spre ușă):* Nu, în curând nu voi mai putea rezista...

KAJA *(venind spre el):* Ți-e într-adevăr atât de rău în seara asta, unchiule?

BROVIK: Of! Am impresia, cu fiecare zi care trece, că starea mea se înrăutățește.

RAGNAR (*s-a ridicat și se apropie*): Ar fi mai bine să te duci acasă, tată. Să încerci să dormi puțin.

BROVIK (*nervos*): Să zac în pat, asta vrei? Și să mă sufoc de-a binelea, nu?

KAJA: Atunci plimbă-te puțin.

RAGNAR: Da, plimbă-te. Merg și eu cu tine.

BROVIK (*energic*): Nu! Nu plec până nu vine el. În seara asta vreau să isprăvesc o dată pentru totdeauna cu... (*Cu o îndârjire lăuntrică.*) cu el. Cu patronul!

KAJA (*speriată*): O! Nu, unchiule, nu-ți pierde răbdarea... Mai așteaptă.

RAGNAR: Da, tată, e bine să mai aștepti...

BROVIK (*respirând cu greu*): Ha, ha!... Nu prea... (*Respiră greu.*) Nu prea mai am eu vreme de așteptat...

KAJA (*ascultând*): Sst! Îi aud jos la scară.

(*Tustrei se întorc la lucrul lor. Scurtă pauză. Constructorul Halvard Solness intră pe ușa care dă în vestibul. Este un bărbat ceva mai în vârstă, sănătos și viguros, cu părul ondulat, tuns scurt, cu mustățile și sprâncenele foarte stufoase, de culoare închisă. Poartă un veston gri-verzui cu guler înalt și revere largi, o pălărie moale de filț gri; sub braț, două mape.*)

SOLNESS (*din prag, indică cu un gest atelierul și întreabă șoptit*): Au plecat?

KAJA (*clătinând încet din cap*): Nu. (*își scoate viziera. Solness înaintează, aruncă pălăria pe un scaun și pune mapele pe masa de Ungă canapea, apoi se apropie din nou de birou. Kaja nu se întrerupe din scris nicio clipă, pare însă nervoasă, neliniștită.*)

SOLNESS: Ce scrii dumneata acolo, domnișoară?

KAJA (*tresărind*): În registrul ăsta? (*încurcată.*) A, nimic... De fapt...

SOLNESS: Lasă-mă să văd și eu, domnișoară. (*Se apleacă, se prefăce că se uită în registru. Șoptind.*) Kaja!

KAJA (*scriind, încet*): Da?

SOLNESS: De ce, de câte ori vin eu, îți scoți viziera?

KAJA (*tulburată*): Fiindcă... fiindcă arăt rău cu ea... Mă urâțește...

SOLNESS (*surâzând*): Ei! Și nu vrei să fii niciodată urâtă, Kaja?

KAJA: Pentru nimic în lume. Niciodată în ochii dumitale. (*Îi aruncă o privire fulgerătoare.*)

SOLNESS (*mângâind-o ușor pe păr*): Biată, biată... micuță Kaja.

KAJA (*lăsând capul în jos*): Sst, sst! Să nu te audă...

(*Solness se îndreaptă spre dreapta, se întoarce și se oprește lângă ușa care duce spre odaia cu planșe.*)

SOLNESS: A fost cineva pe-aici care a întrebat de mine?

RAGNAR (*ridicându-se*): Da, tânăra pereche... Vrea să-și construiască o vilă, afară, la Levstrand.

SOLNESS (*mormăind*): Aha, ăia? ăia pot să mai aștepte! Nici mie nu-mi este încă destul de clar planul...

RAGNAR (*apropiindu-se, puțin ezitând*): Sunt grozav de dornici să vadă schițele cât mai curând.

SOLNESS (*același joc*): Da, da, firește!... Vor totul deodată! Așa sunt toți...

BROVIK (*ridicând privirea*): Fiindcă - așa spuneau—dorința lor cea mai mare este să se poată muta o dată în propriul lor cămin.

SOLNESS: Bineînțeles, bineînțeles... Cunosc asta! Și apoi nu iau decât ceea ce le convine mai bine... Vor să aibă ceva locuibil; de fapt, un simplu refugiu. Dar nu un cămin. Nu, mulțumesc! Mulțumesc foarte mult, dar spune-le, te rog, dacă revin, să se adreseze unui alt constructor...

BROVIK (*își ridică ochelarii pe frunte și îl privește mirat*): Unui alt... Vreți să refuzați lucrarea?...

SOLNESS (*cu nervozitate*): Da, ducă-se dracului, da! Dacă-i vorba să clădești numai ca să clădești... (*Brusc.*) De altfel, nici nu știu încă bine cine sunt oamenii ăștia!

BROVIK: Sunt oameni destul de bine situați. Ragnar îi cunoaște. Frecventează familia. Oameni serioși... de

încredere...

SOLNESS: Poftim! Serioși! De încredere! Parcă despre asta-i vorba? Nu mă gândeam absolut de loc la asta. Dar ce Dumnezeu, e atât de greu de înțeles? Nu vreau să am nimic a face cu oameni străini, pe care nu-i cunosc. Liberi din partea mea să se adreseze cui poftesc!

BROVIK (*se ridică*): Vorbiți serios? Asta-i părerea dumneavoastră sinceră?

SOLNESS (*ursuz*): Da, asta. O spun o dată pentru totdeauna. (*Traversează odaia. Brovik schimbă o privire cu Ragnar, care face o mișcare de protest, apoi trece în prima odaie.*)

BROVIK: Îmi permiteți să vă spun câteva cuvinte?

SOLNESS: Cu plăcere!

BROVIK (*către Kaja*): Treci, te rog, dincolo...

KAJA (*neliniștită*): Unchiule... Dar...

BROVIK: Hai, fato, fă cum îți spun. Și închide ușa în urma ta. (*Kaja se îndreaptă ezitând spre odaia cu planșe; îi aruncă o privire speriată și rugătoare lui Solness.*)

BROVIK (*cu o voce înăbușită*): Nu vreau – să răcuța de ea – să știe cât de prost stau lucrurile cu mine.

SOLNESS Da, într-adevăr, în ultimul timp arătați destul de rău.

BROVIK: Cu mine se sfârșește curând. Puterile mă părăsesc de la o zi la alta.

SOLNESS: Stați jos...

BROVIK: Mulțumesc... Dacă-mi dați voie...

SOLNESS (*împingând fotoliul*): Aici. Poftim, vă rog, aici!

BROVIK (*așezându-se cu greutate*): Despre Ragnar este vorba... Deci, așa stau lucrurile cu el... E tocmai ceea ce mă doare cel mai rău... Ce-o să se întâmple cu el? Ce va deveni?

SOLNESS: Dar, firește, fiul dumneavoastră poate rămâne aici, la mine, câtă vreme va voi.

BROVIK: Tocmai asta nu vrea... S-ar părea că nici nu mai poate.

SOLNESS (*impacientându-se*): După părerea mea,

primește un salariu destul de bun... Totuși, dacă pretinde mai mult, nu mă voi împotrivi să...

BROVIK: Nu, nu, nu este de loc vorba despre asta. (*Agitat.*) Dar trebuie să aibă și el o dată posibilitatea să lucreze pe cont propriu!

SOLNESS (*fără să-l privească*): Credeți că Ragnar are calitățile necesare pentru asta?

BROVIK: Nu, vedeți tocmai asta-i cel mai îngrozitor, am început chiar eu să mă îndoiesc de băiat. Pentru că niciodată n-ați spus decât niște cuvinte - cel mult încurajatoare despre el. Dar mă gândesc că-i totuși imposibil să fie astfel; trebuie să aibă unele calități...

SOLNESS: ... Totuși... am impresia că... temeinic, la drept vorbind... n-a învățat nimic... Exceptând desenul.

BROVIK (*îl privește cu o ură ascunsă și spune cu glasul răgușit*): Nici dumneavoastră nu m-ați uluit cu meseria pe care-ați reușit s-o învățați... Atunci, pe vremea când erați în serviciu la mine. Dar ați știut să vă sălțați pe picioarele dumneavoastră. (*Respirând astmatic.*) Da, v-ați ridicat corabia la suprafață. Și mi-ați luat, și mie și multor altora, vântul care ne umfla pânzele.

SOLNESS: Vedeți... așa s-au orânduit lucrurile pentru mine.

BROVIK: Aici aveți dreptate. Toate vi s-au supus. Dar nu poate să vă lase inima să mă vedeți murind fără să știu dacă Ragnar al meu este sau nu capabil... Și cât este de capabil... Și-apoi, aș fi bucuros să-i văd căsătoriți înainte... de a mă duce...

SOLNESS (*tăios*): Ea dorește...?

BROVIK: Nu atât Kaja... Ragnar vorbește zilnic despre asta. (*Rugător.*) Trebuie, trebuie să-i dați posibilitatea să-și încerce puterile într-o lucrare pe care s-o facă el. În care să muncească independent... Trebuie, trebuie să văd ceva, ceva realizat de băiatul meu... Auzi?

SOLNESS (*iritat*): Ei, drăcie, dar nu vă imaginați că pot să aduc din lună comenzi pentru el!

BROVIK: Și tocmai acum ar putea obține o comandă. O lucrare mare.

SOLNESS (*uimit și iritat*): Poate el să obțină...?

BROVIK: Dacă v-ați da consimțământul.

SOLNESS: Ce fel de lucrare?

BROVIK (*ezitând puțin*): Ar putea obține construcția vilei aceleia dinafară orașului... La Levstrand.

SOLNESS: Cea de la Levstrand?! Bine, pe-aceea eu o construiesc! Eu însumi...

BROVIK: Dar se pare că nu sunteți prea ispitit să o faceți...

SOLNESS (*sărind în sus*): Nu sunt prea ispitit? Eu? Cine îndrăznește să spună asta?

BROVIK: Ați spus-o singur, adineauri.

SOLNESS: Nu luați în seamă niște vorbe aruncate în vânt! Poate într-adevăr să obțină Ragnar construcția vilei?

BROVIK: Da. Cunoaște familia! Și, afară de asta, așa... mai mult pentru plăcerea lui, a făcut desene, proiecte și toate celelalte...

SOLNESS: Și sunteți mulțumit de desenele lui? Dar cei care vor locui acolo?

BROVIK: Da. Dacă ați vrea totuși să le examinați și să vă dați părerea...

SOLNESS: Și după aceea Ragnar vă va construi și dumneavoastră o casă?

BROVIK: V-a plăcut destul de mult ce ar vrea el să facă... Ceva cu totul nou, spuneți...

SOLNESS: Oho! Cu totul nou! Bineînțeles, nu niște bazaconii, atât de demodate cum obișnuiesc eu să construiesc... nu?

BROVIK: Aveți altă părere despre ele...

SOLNESS (*cu amărăciune ascunsă*): Deci, în interesul lui Ragnar veneați aici, în absența mea.

BROVIK: Oamenii au venit ca să stea de vorbă cu dumneavoastră. Și în același timp să vă întrebe dacă nu cumva ați vrea să vă retrageți.

SOLNESS (*tresărind*): Să mă retrag? Eu?!

BROVIK: În cazul în care veți aprecia că desenele lui Ragnar...

SOLNESS: Eu să mă retrag, în spatele fiului

dumneavoastră?

BROVIK: Nu... Să renunțați la contractul cu el...

SOLNESS: E același lucru. *(Râzând cu amărăciune.)* Da, va să zică așa! Halvard Solness trebuie acum să se retragă! Să facă loc celor mai tineri. Poate chiar celor tineri de tot. Să facă loc! Loc! Loc!

BROVIK: Doamne, Dumnezeu, dar e loc destul și pentru mai mulți decât unul singur...

SOLNESS: O! Chiar atât de mult loc încât să prisosească nu este. Dar să admitem că este așa cum spuneți. Eu vă declar însă că nu mă voi retrage niciodată. Din fața nimănui! Nu voi ceda nimănui locul! Niciodată de bunăvoie! Niciodată și pentru nimic în lume nu voi face asta.

BROVIK *(ridicându-se cu greu)*: Va să zică trebuie să părăsesc viața fără nicio certitudine? Fără bucurii? Fără credință și fără încredere în Ragnar? Fără a vedea o singură realizare a lui? Așa trebuie să mor?

SOLNESS *(întorcându-se pe jumătate și mormăind)*: Hm! Acum nu întrebați mai mult.

BROVIK: Bine, dar răspundeți-mi la o întrebare: Trebuie să părăsesc atât de sărac viața?

SOLNESS *(părând că luptă cu el însuși. În sfârșit, răspunde cu o voce joasă, dar sigură)*: Va trebui să părăsiți viața, așa cum știți și cum puteți mai bine.

BROVIK: O, frumos!! *(Traversează odaia.)*

SOLNESS *(mergând după el, pe jumătate desperat)*: Da, înțelege, nu pot, nu pot altfel! De vreme ce sunt așa cum sunt. Și nici nu mă mai pot schimba.

BROVIK: Da, într-adevăr, nu puteți... *(Se clatină și se oprește Ungă masa din fața canapelei.)* Îmi dați voie să iau un pahar cu apă?

SOLNESS: Vă rog! *(Toarnă apă și-i întinde paharul.)*

BROVIK: Mulțumesc! *(Bea și pune paharul pe masă.)*

SOLNESS *(se duce și deschide ușa dinspre cabinetul de desen)*: Ragnar, poți să-l conduci pe tatăl dumitale până acasă.

(Ragnar se ridică repede. El și Kaja intră în odaia de lucru.)

RAGNAR: Ce e, tată?

BROVIK: Ia-mă de braț. Și acum, să mergem.

RAGNAR: Da, bine. Îmbracă-te și tu, Kaja.

SOLNESS: Domnișoara Fosli să mai rămână. Numai câteva clipe. Are de scris o scrisoare.

BROVIK *(cu o privire spre Solness)*: Noapte bună. Somn ușor... dacă-l mai poți avea.

SOLNESS: Noapte bună.

(Brovik și Ragnar ies pe ușa care comunică cu vestibulul. Kaja se îndreaptă spre birou. Solness stă lângă fotoliu cu capul înclinat într-o parte.)

KAJA *(cu îndoială)*: E vreo scrisoare de scris?

SOLNESS *(scurt)*: Nu, bineînțeles, nu-i niciuna. *(Privind-o aspru, brusc.)* Kaja!

KAJA *(speriată, încet)*: Da?

SOLNESS *(arătând poruncitor cu degetul un punct pe podea)*: Poftim aici! Numaidecât!

KAJA *(ezitând)*: Da.

SOLNESS *(același joc)*: Mai aproape.

KAJA *(ascultătoare)*: Ce vreți de la mine?

SOLNESS *(se uită o clipă la ea)*: Dumitale trebuie să-ți mulțumesc pentru tot ce s-a petrecut?

KAJA: Nu, vă rog să mă credeți că nu...

SOLNESS: Dar să te căsătorești cu dumnealui - asta vrei, nu?

KAJA *(încet)*: Ragnar și cu mine suntem logodiți de patru-cinci ani, așa că...

SOLNESS: Așa că sunteți de părere că lucrurile trebuie să aibă un sfârșit. Nu-i așa?

KAJA: Ragnar și unchiul spun că trebuie să mă căsătoresc. Așa că mă supun.

SOLNESS *(mai blând)*: Kaja, în fond nu ții și dumneata puțin la Ragnar?

KAJA: A fost o vreme când țineam mult la Ragnar. Înainte să vin la dumneavoastră.

SOLNESS: Și acum nu mai ții de loc la el? Absolut de loc?

KAJA (*pățimaș, împreunându-și mâinile și îndreptându-se spre el*): Doar știți prea bine. Acum țin numai la unul... La nimeni altcineva pe lume! Și niciodată nu voi mai putea ține la un altul...

SOLNESS: Da, așa spui! Și totuși, pleci de lângă mine. Mă lași singur aici, cu toate buclucurile astea pe cap.

KAJA: Dar nu s-ar putea să rămân, totuși, mai departe aici, chiar dacă Ragnar...?

SOLNESS (*gest de respingere*): Nu, nu, asta nu merge... Absolut de loc! Dacă Ragnar pleacă și se apucă de lucru pe cont propriu, va avea desigur și el nevoie de dumneata.

KAJA (*frângându-și mâinile*): Dar nu cred, nu cred că am să mă pot despărți de dumneata... Mi se pare imposibil... cu totul, cu totul imposibil!

SOLNESS: Atunci ai grijă... și fă-l pe Ragnar să renunțe la ideile alea ale lui, atât de stupide. Mărită-te cât poțști cu el... (*Schimbând tonul.*) da, vreau să spun, fă așa fel încât să rămână la mine, unde are un post bun. Și în felul ăsta te pot păstra și pe dumneata, dragă Kaja.

KAJA: O, ar fi extraordinar, dacă s-ar putea aranja...

SOLNESS (*cuprinzându-i capul cu ambele mâini și șoptind*): Fiindcă - știi, nu-i așa? — nu pot trăi fără dumneata. Trebuie să te am lângă mine, tot timpul... Zi de zi...

KAJA (*tulburată, încântată*): O, Doamne, Doamne.

SOLNESS (*sărutând-o pe păr*): Kaja, Kaja!

KAJA (*lăsându-se în genunchi în fața lui*): O, cât de bun ești cu mine. Nespuse de bun și de drăguț...

SOLNESS (*brusc*): Hai, ridică-te, ridică-te o dată, până nu... îmi pare că se aude venind cineva! (*O ajută să se ridice. Ea se îndreaptă clătinându-se către birou.*)

(Doamna Solness intră pe ușa din dreapta. E o femeie slabă și amărâtă. Cândva, demult, a fost frumoasă. Acum au mai rămas doar niște urme de frumusețe. Are bucle blonde, răsucite în tirbușon. Îmbrăcată elegant, complet în negru. Vorbește cam rar, cu o voce tânguitoare.)

DOAMNA SOLNESS *(din ușă)*: Halvard!

SOLNESS *(întorcându-se)*: Ah! Tu erai, dragă?

DOAMNA SOLNESS *(cu o privire spre Kaja)*: Recunosc că am venit la un moment nepotrivit.

SOLNESS: Absolut de loc. Domnișoara Fosli nu are de scris decât o scurtă scrisoare.

DOAMNA SOLNESS: Da, văd.

SOLNESS: Ce voiai de la mine, Aline?

DOAMNA SOLNESS: Voiam numai să-ți spun că doctorul Herdal se află la noi... E în odaia de pe colț. Poate vii și tu, Halvard...

SOLNESS *(privind-o bănuitor)*: Hm! Vrea neapărat doctorul să-mi vorbească?

DOAMNA SOLNESS: Nu neapărat... A venit să-mi facă o vizită... Și ar dori, cu ocazia asta, să te salute și pe tine.

SOLNESS *(râzând încet)*: Da, îmi închipui... Ei, atunci roagă-l să mai aștepte puțin.

DOAMNA SOLNESS: Mai pe urmă vei veni totuși, da?

SOLNESS: Probabil. Mai târziu, draga mea. Nu foarte târziu...

DOAMNA SOLNESS *(din nou cu o privire spre Kaja)*: Numai să nu uiți, Halvard! *(Se retrage, închizând ușa după ea.)*

KAJA *(aproape șoptit)*: O, Doamne, Dumnezeuule, sigur că doamna gândește ceva rău despre mine.

SOLNESS: A, nici vorbă!... în tot cazul, nu mult mai rău decât de obicei. Oricum însă, e mai bine să pleci, Kaja.

KAJA: Da, da, acum trebuie să plec.

SOLNESS *(sever)*: Și rezolvă așa cum vreau eu și celălalt lucru de care am mai vorbit. Ai înțeles?

KAJA: Credeți-mă, dacă ar depinde numai de mine, eu...

SOLNESS: Am spus: vreau să se rezolve... Și de preferință azi, nu mâine.

KAJA (*speriată*): Nu s-ar putea găsi o altă soluție? Eu, bucuros aş rupe...

SOLNESS (*sărind în sus*): Să rupi?! Ce, ai înnebunit de tot? Să rupi cu el?

KAJA (*desperată*): Da, mai bine așa... Fiindcă trebuie, trebuie să rămân aici, la dumneata! Nu pot pleca de lângă dumneata! E cu totul, cu totul imposibil...

SOLNESS (*explodând*): Dar, sfinte Dumnezeule, atunci ar însemna că Ragnar... Dar tocmai pe Ragnar vreau să-l am aici.

KAJA (*privindu-l cu ochi speriați*): Așadar, în primul rând pe Ragnar...

SOLNESS (*redevenind stăpân pe sine*): A, nu, sigur că nu... Nici tu nu-ți dai seama de nimic. (*Blând și încet.*) Dar bineînțeles că în primul rând pe tine te vreau. Înainte de toate, pe tine, Kaja. Dar tocmai de aceea trebuie să-l convingi pe Ragnar să rămână în acest post. Așa, așa, acum du-te acasă.

KAJA: Da, da, noapte bună atunci.

SOLNESS: Noapte bună! (*Vrând să plece.*) A, ascultă! Desenele lui Ragnar nu se află cumva dincolo, în odaie?

KAJA: Da, n-am văzut să le fi luat cu el.

SOLNESS: Atunci du-te și adu-mi-le. M-aș putea totuși uita prin ele.

KAJA (*veselă*): O, da, în sfârșit! Ce bine!

SOLNESS: Pentru tine, Kaja dragă! Ei, hai, adu-le repede să arunc o privire peste ele.

(Kaja intră cu pași grăbiți În cabinetul de desen, scotocește febril în sertarul mesei, scoate o mapă și o aduce.)

KAJA: Aici sunt toate desenele.

SOLNESS: Bine, pune-le acolo, pe masă.

KAJA (*depunând mapa*): Noaptea bună! (*Rugătoare.*)
Și gândește-te cu bunătate și duioșie la mine.

SOLNESS: O, totdeauna mă gândesc așa. Noapte bună, dragă, micuță Kaja. (*Aruncând o privire spre dreapta.*) Hai, du-te acum.

(*Doamna Solness și doctorul Herdal intră pe ușa din dreapta. Doctorul este un domn mai în vârstă, plinuț, cu un obraz rotund, prosper. Fără barbă, părul de o culoare deschisă, cu firul subțire și cam rărit. Poartă ochelari cu ramă de aur.*)

DOAMNA SOLNESS (*înainte de a intra, din prag*):
Halvard, nu-l mai pot reține pe doctor.

SOLNESS: Ei, atunci intrați.

DOAMNA SOLNESS (*către Kaja, care stinge lampa de pe birou*): Ați terminat scrisoarea aceea, domnișoară?

KAJA (*zăpăcită*): Scrisoarea?

SOLNESS: A fost una foarte scurtă...

DOAMNA SOLNESS: În adevăr, trebuie să fi fost foarte scurtă...

SOLNESS: Poți pleca, domnișoară Fosli... Mâine dimineată, la lucru!... Foarte punctuală, da?

KAJA: Desigur! Foarte punctuală... Noapte bună, doamnă! (*Iese pe ușa ce dă în vestibul.*)

DOAMNA SOLNESS: Cred că ești foarte mulțumit, Halvard, că o ai aici pe această domnișoară.

SOLNESS: Da, în adevăr, sunt! E capabilă. Se descurcă perfect în toate...

DOAMNA SOLNESS: Așa se pare...

DOCTORUL HERDAL: Chiar și în probleme de contabilitate?

SOLNESS: În acești doi ani a avut ocazia să-și însușească o bună practică. Și afară de asta, e binevoitoare și gata să facă orice i se cere...

DOAMNA SOLNESS: Trebuie să fie o mare plăcere...

SOLNESS: Este... Mai ales când nu prea ai fost obișnuit cu așa ceva...

DOAMNA SOLNESS (*cu reproș blând*): Cum poți spune una ca asta, Halvard?

SOLNESS: O nu, nu, dragă Aline. Îți cer iertare.

DOAMNA SOLNESS: N-ai de ce. Așadar, domnule doctor, vă așteptăm mai târziu să luați o ceașcă de ceai cu noi?

DOCTORUL HERDAL: Mă întorc de îndată ce-mi termin vizita la bolnavii mei...

DOAMNA SOLNESS: Mulțumesc! (*Iese prin dreapta.*)

SOLNESS: Sunteți grăbit, domnule doctor?

DOCTORUL HERDAL: Nu, de loc...

SOLNESS: Atunci putem sta puțin de vorbă.

DOCTORUL HERDAL: Cu multă plăcere.

SOLNESS: Luați loc, vă rog. (*Face un gest spre balansoar.*) Și să mă așez și eu... (*Se așază în fotoliu. Apoi, privind-l cercetător.*) Spuneți-mi, n-ați remarcat nimic deosebit la Aline?

DOCTORUL HERDAL: Vreți să ziceți, adineauri, când era aici?

SOLNESS: Da. Ceva în raport cu mine... N-ați remarcat nimic?

DOCTORUL HERDAL (*surâzând*): Ei, cum dracu să nu fi remarcat? Ar fi fost și greu să nu-mi dau seama că soția dumitale, hm...

SOLNESS: Ei?

DOCTORUL HERDAL: ... Că soția dumitale nu este chiar foarte încântată de această domnișoară Fosli.

SOLNESS: Nimic altceva? De asta mi-am dat și eu seama.

DOCTORUL HERDAL: Ceea ce de altfel nici nu-i de mirare.

SOLNESS: Ce anume?

DOCTORUL HERDAL: Că nu-i face o deosebită plăcere prezența unei alte femei... zi de zi... în preajma dumneavoastră...

SOLNESS: Da, sigur... Aveți poate dreptate. Și Aline de altfel. Numai că situația nu se poate schimba.

DOCTORUL HERDAL: Dar n-ați putea angaja un

funcționar în locul ei?

SOLNESS: Primul neisprăvit care s-ar prezenta, nu? Și care să nu-mi fie de niciun folos.

DOCTORUL HERDAL: Totuși, dacă soția dumneavoastră... Slăbită cum este... Și dacă nu mai suportă situația?

SOLNESS: Dar pentru numele lui Dumnezeu, îmi este indiferent... Eram gata să spun: trebuie s-o păstrez pe Kaja Fosli. Nimeni altcineva nu-mi poate fi de atâta folos.

DOCTORUL HERDAL: Nimeni?

SOLNESS (*scurt*): Nimeni.

DOCTORUL HERDAL (*trăgându-și scaunul mai aproape*): Ascultați-mă, domnule Solness, îmi permiteți - cu totul confidențial - să pun o întrebare?

SOLNESS: Da, vă rog.

DOCTORUL HERDAL: Vedeți dumneavoastră, în anumite chestiuni femeile au un fler al lor, un fler al dracului de fin.

SOLNESS: Da, au. Nimic mai adevărat... Ei și?

DOCTORUL HERDAL: Ascultați mai departe... Din moment ce soția dumneavoastră nu o poate suferi de loc, dar absolut de loc pe această Kaja Fosli...

SOLNESS: Ei, și ce-i cu asta?

DOCTORUL HERDAL: N-o fi având ea un... un cât de mic temei... care să justifice această antipatie fără rezerve?

SOLNESS (*îi privește și se ridică*): Aha!

DOCTORUL HERDAL: Nu mi-o luați în nume de rău. Dar are ea oare vreun temei?

SOLNESS (*scurt și decis*): Nu.

DOCTORUL HERDAL: Va să zică, absolut niciun temei?

SOLNESS: Niciunul în afară de propria ei bănuială.

DOCTORUL HERDAL: Știu că ați cunoscut diferite femei în viața dumneavoastră.

SOLNESS: Da, am cunoscut.

DOCTORUL HERDAL: Și, îmi pare, destul de... îndeaproape, pe unele.

SOLNESS: Și asta-i e adevărat.

DOCTORUL HERDAL: Dar cu această domnișoară Fosli? Nu-i va să zică absolut nimic la mijloc?

SOLNESS: Nu, absolut nimic... în ceea ce mă privește.

DOCTORUL HERDAL: Dar în ceea ce o privește pe ea?

SOLNESS: Mi se pare, dragă domnule doctor, că la întrebarea asta nu am dreptul să răspund...

DOCTORUL HERDAL: Pornisem de la flerul soției dumitale.

SOLNESS Da, întocmai. Până în clipa aceasta (*coborând vocea*) „flerul” Alinei, așa cum îl numiți dumneavoastră, a trecut examenul într-un anumit fel...

DOCTORUL HERDAL: Ei, vedeți?

SOLNESS (*se așază*): Doctore Herdal, vă voi istorisi acum o poveste ciudată. Bineînțeles, numai dacă sunteți dispus s-o ascultați.

DOCTORUL HERDAL: Ascult cu plăcere povești ciudate.

SOLNESS: Ei bine. Vă amintiți probabil că i-am angajat la mine pe Knut Brovik și pe fiul său, atunci când bătrânul se afla într-o situație proastă.

DOCTORUL HERDAL: Cunosco oarecum problema...

SOLNESS: De fapt, vezi dumneata, amândoi sunt băieți harnici. Cu calități, fiecare în felul lui. Pe urmă, fiul n-a găsit altceva mai bun de făcut decât să se logodească. Natural, urmează să se căsătorească și să se apuce apoi de construcții pe cont propriu... Cam la asemenea lucruri se gândesc tineriiăștia...

DOCTORUL HERDAL (*râzând*): Da, obiceiul ăsta prost de a dori să se căsătorească...

SOLNESS: Ei, dar asta nu-mi servește mie. Fiindcă, la rândul meu, am și eu nevoie de Ragnar. Și de bătrân. Este extraordinar de abil la calcularea rezistenței materialelor și la... la... dracu știe cum le mai zice la toate astea.

DOCTORUL HERDAL: Ei da, și toate astea fac parte

din meserie. Și de ele e nevoie...

SOLNESS: Bineînțeles. Dar Ragnar vrea cu tot dinadinsul să lucreze pe cont propriu. E hotărât și nimic nu-l poate convinge să renunțe...

DOCTORUL HERDAL: Și totuși, a rămas mai departe la dumneavoastră.

SOLNESS: Da. Acum fiți atent. Într-o zi, a venit aici Kaja Folsi să discute ceva cu Ragnar. Nu mai fusese niciodată aici. Când am văzut cât de îngrozitor de îndrăgostiți sunt unul de celălalt, m-a fulgerat o idee: dacă aș putea-o aduce și pe ea să lucreze aici, la mine, atunci poate... Atunci poate și Ragnar... Poate că n-ar mai pleca...

DOCTORUL HERDAL: O idee pe cât se poate de înțeleaptă.

SOLNESS: Da, dar în clipa aceea n-am suflat niciun cuvânt despre ce gândeam. Stăteam doar și mă uitam la ea... si-mi doream puternic, cu toată tăria, s-o am aici. Pe urmă, am schimbat cu ea câteva cuvinte amabile despre lucruri cu totul indiferente. Și după aceea a plecat.

DOCTORUL HERDAL: Și?

SOLNESS: Dar iată că a doua zi, către seară, după ce Ragnar și bătrânul Brovik plecaseră acasă, iată că mă pomenesc din nou cu ea aici, ca și cum eu și cu dânsa am fi avut o învoială a noastră.

DOCTORUL HERDAL: O învoială? în legătură cu ce?

SOLNESS: Exact în legătură cu acel lucru pe care mi-l dorisem aici cu o zi înainte, dar despre care pur și simplu nu scosesem nici măcar o singură vorbă.

DOCTORUL HERDAL: Foarte ciudat, într-adevăr...

SOLNESS: Da, nu-i așa? Și acum voia să știe care-ar fi atribuțiile ei, aici... Ce-ar avea de făcut. Și dacă n-ar putea începe chiar din dimineața următoare. Și alte de-alde astea...

DOCTORUL HERDAL: Nu credeți că a făcut-o numai pentru a fi împreună cu iubitul ei?

SOLNESS: La început așa mi-am închipuit și eu. Dar nu, nu era așa. De el s-a înstrăinat cu totul, chiar de îndată ce a venit să lucreze aici, la mine...

DOCTORUL HERDAL: Prin urmare a... alunecat spre dumneavoastră.

SOLNESS: Da, cu totul. Am băgat de seamă, de pildă, ce simte atunci când o privesc din spate. E destul să fiu undeva, în apropierea ei, ca să înceapă să tremure... să fie foarte tulburată. Ce ziceți de asta?

DOCTORUL HERDAL: Se poate explica.

SOLNESS: Dar celălalt fenomen? Faptul că ea a crezut că-i spusese ceea ce nu-i spusese, ci dorisese numai... Ceea ce îmi spusese mie și numai mie, în tăcere, fără să rostesc un cuvânt. Îmi puteți da o explicație, domnule doctor Herdal? Despre asta ce ziceți?

DOCTORUL HERDAL: Nu, asta nici nu încerc să explic...

SOLNESS: Bănuiam eu. De aceea nici n-am vrut să vorbesc... Dar cu timpul, înțelegeți, a devenit îngrozitor de greu pentru mine. De dimineață până, seara, zi de zi, trebuie să mă prefac, ca și cum eu... Și apoi e păcat de ea, sărmana. (*Vehement.*) Dar altfel nu se poate! Pentru că dacă pleacă ea de la mine, pleacă și Ragnar.

DOCTORUL HERDAL: Și nu i-ați explicat soției dumneavoastră cum stau lucrurile?

SOLNESS: Nu.

DOCTORUL HERDAL: De ce? Pentru numele lui Dumnezeu, de ce n-o faceți?

SOLNESS (*îl privește țintă; apoi, cu o voce înăbușită*): Pentru că... pentru că am impresia că-mi aplic singur o dreaptă și binefăcătoare pedeapsă prin acest supliciu: lăsându-mă nedreptățit de Aline.

DOCTORUL HERDAL (*clătînând capul*): Dumnezeu mi-e martor dacă pot pricepe un singur cuvânt.

SOLNESS: Vedeți dumneavoastră, este întocmai ca și când mi s-ar scădea câte puțin, câte puțin, dintr-o mare, dintr-o fără margini de mare datorie a mea...

DOCTORUL HERDAL: Față de soția dumneavoastră?

SOLNESS: Da. Și asta ușurează întotdeauna conștiința. Poți răsufla mai liber un timp, mă înțelegeți?

DOCTORUL HERDAL: Domnul mi-e martor dacă

pricep măcar o vorbă...

SOLNESS (*se ridică din nou, întrerupându-l*): Bine, bine. Și-acum, destul! Să nu mai vorbim de asta. (*Străbate odaia, se întoarce și se oprește Ungă masă. Se uită la medic, cu un surâs cald.*) Ei, doctore, se pare că m-ați făcut să alunec serios pe panta destăinuirilor.

DOCTORUL HERDAL (*ușor iritat*): Să alunecați? Dar n-am reușit să pricep nimic din destăinuirile dumneavoastră, domnule Solness.

SOLNESS: Spuneți mai degrabă că nu v-au interesat de loc. Altceva vă interesează... Am remarcat...

DOCTORUL HERDAL: Ce ați remarcat?

SOLNESS: Stați aici comod și mă țineți sub observație.

DOCTORUL HERDAL: Eu vă țin sub observație? Sfinte Dumnezeule! (*Tresărind.*) Dar în ce scop aș face-o?

SOLNESS: Fiindcă și dumneavoastră credeți despre mine același lucru pe care-l crede și Aline.

DOCTORUL HERDAL: Și ce crede ea despre dumneavoastră?

SOLNESS (*din nou reținut*): Da... De la un timp, a început să creadă - cum să vă spun? — că aș fi bolnav.

DOCTORUL HERDAL: Bolnav? Dumneavoastră? Dar nu mi-a spus nimic. Și ce aveți... ce vă supără, dragă domnule?

SOLNESS (*se apleacă peste spătarul scaunului și șoptește*): Aline crede că sunt nebun, da, asta crede.

DOCTORUL HERDAL (*ridicându-se*): Dar dragă, dar iubite domnule Solness...

SOLNESS: Da, așa cum știu că trăiesc, știu că ea așa crede. Așa este. Și părerea ei a devenit și a dumneavoastră. O, vă pot asigura, domnule doctor, n-am nicio îndoială în privința asta... Nu mă las atât de ușor înșelat... Vreau s-o știți...

DOCTORUL HERDAL (*privindu-l mirat*): Niciodată, domnule Solness, niciodată nu mi-a trecut prin minte gândul ăsta.

SOLNESS (*cu un râs neîncrezător*): Serios? într-

adevăr, nu?

DOCTORUL HERDAL: Nu, niciodată! Și, cu siguranță, nici soției dumneavoastră. Sunt aproape gata să o și jur.

SOLNESS Ei, atunci lăsați totul așa cum este... Fiindcă într-un fel, vedeți dumneavoastră, ea ar putea avea totuși... Da, ar putea avea până la urmă un temei pentru a crede asta.

DOCTORUL HERDAL: Nu, acum într-adevăr trebuie să-i spun!

SOLNESS (*întrerupându-l cu o mișcare a mâinii*): E mai cuminte, dragă doctore, să nu mergem mai departe cu povestea asta. E mai bine să rămână fiecare la părerea sa. (*Schimbând tonul, devenind ușor vesel.*) Ascultă, doctore... hm!

DOCTORUL HERDAL: Da?

SOLNESS: Din moment ce nu credeți că sunt... bolnav... să spunem... nebun... mă rog, poate numai sărit, în fine, așa ceva...

DOCTORUL HERDAL: Ce vreți să spuneți?

SOLNESS: Atunci vă închipuiți, probabil, că sunt un om extraordinar de fericit?

DOCTORUL HERDAL: Să fie oare asta numai o închipuire?

SOLNESS (*râzând*): Nici vorbă!! Gândiți-vă: să fi constructorul Solness! Halvard Solness – Doamne, Dumnezeu! Sigur, sunt fericit!

DOCTORUL HERDAL: Părerea mea este că ați avut un noroc cu totul neobișnuit!

SOLNESS (*stăpânindu-și un surâs*): Da, din acest punct de vedere nu mă pot plânge...

DOCTORUL HERDAL: Mai întâi, pentru că a ars acea veche și urâtă cetățuie de tâlhari. A fost, desigur, un mare noroc...

SOLNESS (*serios*): Ceea ce a ars până în temelii a fost casa părintească a Alinei... Asta vă rog să nu uitați...

DOCTORUL HERDAL: Desigur, pentru soția dumneavoastră trebuie să fi fost o mare durere...

SOLNESS Peste care n-a putut trece nici până în ziua de azi... Sunt doisprezece-treisprezece ani de-atunci și totuși...

DOCTORUL HERDAL: Dar ceea ce s-a întâmplat după aceea a fost cu siguranță, pentru ea, cea mai grea lovitură...

SOLNESS: Și prima și cealaltă, la fel de grele...

DOCTORUL HERDAL: Dar dumneavoastră, dumneavoastră personal, ați făcut un salt imens. Ați început ca băiat sărac, de la țară, iar acum vă aflați în fruntea celor din breasla dumneavoastră. Da, domnule Solness, norocul a fost într-adevăr de partea dumneavoastră.

SOLNESS (*privindu-l timid*): Da, dar tocmai asta mă face să mă înspăimânt atât de îngrozitor.

DOMNUL HERDAL: Să vă înspăimântați? Că aveți atâta noroc?

SOLNESS: Și acum, ca și înainte, mi-e teamă... o teamă cumplită... Fiindcă, vă închipuiți, odată și odată va veni momentul în care mi se va da lovitura pe la spate. Mortală!...

DOCTORUL HERDAL: A! Prostii. Cine să vă lovească?

SOLNESS (*sigur și energic*): Tineretul!

DOCTORUL HERDAL: Ei, tineretul! Doar nu vă închipuiți că o să vă arunce la lada cu vechituri. Poziția dumneavoastră este mai sigură astăzi decât oricând... Sunteți de neclintit, ca un zid de cetate.

SOLNESS: Nu, nu, se apropie clipa. O intuiesc, o simt cum se apropie. Ba unul, ba altul, încep să-ți pretindă: retrage-te, fă-mi mie loc... apoi năvălesc toți ceilalți: fă loc, fa loc, loc, loc! Da, ține minte, doctore, într-o bună zi o să mă pomenesc aici cu tineretul bătându-mi în ușă.

DOCTORUL HERDAL (*râzând*): Doamne, Dumnezeu! Ei și?

SOLNESS: Cum „ei și”? În clipa aceea s-a sfârșit cu constructorul Solness... (*Se aud bătăi în ușa din stînga. Solness tresare.*) Ce-a fost asta? N-ați auzit?

DOCTORUL HERDAL: Bate cineva la ușă.
SOLNESS (*tare*): Intră!

(Hilde Wangel intră pe ușa care dă în vestibul. Este de statură mijlocie, mlădios și fin clădită. Puțin arsă de soarele și briza mării. Poartă o rochie de excursie cu fusta sumeasă, guler larg marinăresc și o beretă de marinar pe cap. Un rucsac, un pled prins în curele și un alpenstock lung.)

HILDE WANGEL (*îndreptându-se spre Solness cu ochi strălucitori de bucurie*): Bună seara!

SOLNESS (*privind-o nesigur*): Bună seara!

HILDE (*râzând*): Îmi vine să cred că nu mă recunoașteți.

SOLNESS: Nu, mărturisesc... În orice caz, pentru moment...

DOCTORUL HERDAL (*apropiindu-se*): Dar eu vă recunosc, domnișoară.

HILDE (*înveselită*): A, dumneavoastră sunteți!

DOCTORUL HERDAL: Da, eu sunt! (*Către Solness.*) Ne-am întâlnit în vara asta, sus pe munte, la o cabană... (*Către Hilde.*) Ce s-a întâmplat cu celelalte doamne?

HILDE: O, ele s-au îndreptat spre vest.

DOCTORUL HERDAL: Nu le-au plăcut glumele și zarva pe care o făceam noi, serile...

HILDE: E sigur că nu le-au plăcut.

DOCTORUL HERDAL (*amenințând-o cu degetul*): Și nici nu vă puteau ierta că... ați cochetat un pic cu noi.

HILDE: Dar bineînțeles că era mai distractiv decât să stau și să împletesc la ciorapi, alături de venerabilele doamne...

DOCTORUL HERDAL: Sunt absolut de aceeași părere.

SOLNESS: Astă-seară ați sosit în oraș?

HILDE: Chiar în clipa asta!

DOCTORUL HERDAL: Singură? Nu vă însoțește nimeni, domnișoară Wangel?

HILDE: Nimeni.

SOLNESS: Wangel? Vă numiți Wangel?

HILDE (*privindu-l cu o veselie mirată*): Chiar așa mă cheamă!

SOLNESS: Atunci, poate că sunteți fiica medicului de district... De sus, de la Lysanger.

HILDE (*același joc*): Da' a cui fiică gândiți că aș putea fi?

SOLNESS: În acest caz ne-am mai întâlnit acolo, sus. În vara în care am construit un turn la biserica cea veche.

HILDE (*serioasă*): Da, atunci.

SOLNESS: Ei, a trecut multă vreme de atunci.

HILDE (*privindu-l țintă*): Exact zece ani.

SOLNESS: Sigur că pe vremea aceea erați un copil...

HILDE (*întrerupându-l*): ...un copil de vreo doisprezece-treisprezece ani, în tot cazul.

DOCTORUL HERDAL: Pentru prima oară vă aflați în orașul nostru, domnișoară Wangel?

HILDE: Da, cam așa...

SOLNESS: Și... în sfârșit... probabil că nu cunoașteți pe nimeni aici...

HILDE: Pe nimeni, afară de dumneavoastră. Da, și pe soția dumneavoastră.

SOLNESS: Așa, va să zică o cunoașteți și pe dânsa?

HILDE: Destul de aproximativ... Am fost câteva zile împreună la sanatoriu.

SOLNESS: Aha! Acolo, sus.

HILDE: Mi-a spus că-mi permite s-o vizitez, dacă mă abat vreodată prin oraș. De altfel, nici nu era nevoie să-mi spună, fiindcă oricum veneam...

SOLNESS: Mă mir că nu mi-a vorbit niciodată.

HILDE (*lasă bastonul după sobă, își desface rucsacul și îl pune împreună cu pledul pe canapea. Doctorul Herdal vrea să-i ajute. Solness stă și o privește. Hilde se îndreaptă spre el.*): Așa că v-aș ruga, dacă-mi îngăduiți, să rămân aici peste noapte.

SOLNESS: Cu multă plăcere.

HILDE: Altă îmbrăcăminte n-am, decât ce-i pe mine.

A, da, mai am în rucsac un rând de schimburi, dar trebuie să spălate; sunt groaznic de murdare.

SOLNESS: Se aranjează și asta... Numai o clipă, s-o anunț și pe soția mea că...

DOCTORUL HERDAL: Între timp, îmi voi vizita bolnavii...

SOLNESS: Da, foarte bine. După aceea să vă reîntoarceți.

DOCTORUL HERDAL (*vesel, aruncând Hildei o privire*): Da, puteți fi absolut sigur. (*Râzând.*) În orice caz, previziunea dumneavoastră, domnule Solness, a fost pe cât se poate de exactă...

SOLNESS: Cum adică?

DOCTORUL HERDAL: Tineretul! A venit totuși și v-a ciocănit în ușă...

SOLNESS (*însuflețindu-se*): Da, firește, dar în alt fel...

DOCTORUL HERDAL: Nu încapă îndoială... (*Iese pe ușa care dă în vestibul. Solness deschide ușa din dreapta și vorbește spre odaie.*)

SOLNESS: Aline! Vrei să fii drăguță să vii înapoi? Este aici o domnișoară Wangel, pe care o cunoști.

DOAMNA SOLNESS (*apărând în prag*): Cine ziceai că a venit? (*O zărește pe Hilde.*) A, dumneata erai, domnișoară? (*Se apropie și-i întinde mâna.*) Va să zică totuși ai venit în oraș!

SOLNESS: Domnișoara Wangel a sosit chiar acum și ar dori să rămână aici peste noapte...

DOAMNA SOLNESS: Aici, la noi? Da, cu plăcere...

SOLNESS: Și lucrurile ei, știi, ar trebui puse puțin în ordine.

DOAMNA SOLNESS: Mă voi ocupa de ea... Voi face tot ce trebuie. E de datoria mea. Desigur, cufărul va sosi mai târziu.

HILDE: N-am niciun cufăr.

DOAMNA SOLNESS: Ei! Vreau să sper că se va aranja și asta. Dar deocamdată va trebui să rămâneți în tovărășia soțului meu. Eu mă voi îngriji de odaie, ca să fie

cât mai plăcută și confortabilă...

SOLNESS: N-am putea folosi una dintre odăile copiilor? Sunt doar gata aranjate.

DOAMNA SOLNESS: Ba da. Acolo e loc chiar mai mult decât trebuie... *(Către Hilde.)* Luați loc și odihniți-vă puțin. *(Iese prin dreapta. Hilde, cu mâinile la spate, umblă prin odaie, uitându-se ba la una, ba la alta. Solness stă în fața mesei, tot cu mâinile la spate, și o urmărește cu privirea.)*

HILDE *(se oprește și se uită la el)*: Dumneavoastră aveți mai multe odăi pentru copii?

SOLNESS: În casă sunt trei odăi pentru copii.

HILDE: Ei, cum așa? Înseamnă că aveți, cu siguranță, o droaie de copii.

SOLNESS: N-avem niciun copil. Dar pentru un timp, ați putea fi dumneavoastră copilul nostru.

HILDE: Da, timp de o noapte. N-am să țip și am să încerc să dorm ca un buștean.

SOLNESS: Da, îmi închipui, sunteți desigur foarte obosită.

HILDE: Nicidecum! Cu toate astea... E grozav de plăcut să poți sta așa, întinsă, și să visezi.

SOLNESS: Visați deseori noaptea?

HILDE: O, da, aproape întotdeauna.

SOLNESS: Și ce visați de cele mai multe ori?

HILDE: Nu vă voi spune-o chiar în seara asta... altă dată, poate. *(Își reia plimbarea prin odaie, se oprește lângă birou și cotrobăie prin caiete și hârtii.)*

SOLNESS *(apropiindu-se)*: Căutați ceva?

HILDE: Nu, mă uit doar... *(Întorcându-se.)* Poate nu e voie?

SOLNESS: Ba da, vă rog.

HILDE: Chiar dumneavoastră scrieți în registrul acesta mare?

SOLNESS: Nu, contabilă.

HILDE: A, o femeie!

SOLNESS *(surâzând)*: Bineînțeles...

HILDE: Una care își face tot timpul de lucru pe aici...

SOLNESS: Da.

HILDE: Măritată?

SOLNESS: Nu. Domnișoară.

HILDE: A, așa!

SOLNESS: Dar probabil că se va mărita acum, foarte curând.

HILDE: Asta-i foarte bine pentru „domnișoara”!

SOLNESS: Dar nu și pentru mine. Nu va mai avea cine să mă ajute.

HILDE: Și nu veți putea găsi alta, care să fie tot atât capabilă.

SOLNESS: Poate ați vrea dumneavoastră să rămâneți aici și să scrieți în registrul acesta mare?

HILDE (*măsurându-l cu privirea*): S-o credeți dumneavoastră! Nu, mulțumesc foarte mult! Nici să nu mai vorbim de asta... (*Pornește din nou prin odaie și se așază în balansoar. Solness se duce și el lângă masă.*)

HILDE (*continuând oarecum convorbirea*): ...fiindcă aici sunt desigur alte lucruri de făcut decât să te apuci tocmai de așa ceva. (*Privindu-l surâzătoare.*) Nu sunteți și dumneavoastră de aceeași părere?

SOLNESS: Se-nțelege. Mai întâi de toate, o raită prin magazine, ca să vă echipați cum se cuvine...

HILDE (*veselă*): Nu, cred că la asta voi renunța.

SOLNESS: Așa!

HILDE: Fiindcă, trebuie să știți, mi-am risipit toți banii.

SOLNESS (*râzând*): Va să zică, nici cufăr, nici bani.

HILDE: Nici de unele. Ei, dar nu-mi pasă de loc!

SOLNESS: Vezi, tocmai asta îmi place la dumneata.

HILDE: Numai asta?

SOLNESS: Și altele. (*Așezându-se în fotoliu.*) Mai trăiește tatăl dumitale?

HILDE: Da, trăiește.

SOLNESS: Și acum te-ai gândit să-ți urmezi studiile aici, în oraș?

HILDE: Nu, nici prin minte nu mi-a trecut!

SOLNESS: Dar vei rămâne un timp aici, cred?

HILDE: În funcție de împrejurări... (*Stă o clipă și se uită la el, numai pe jumătate serioasă, încercând să-și ascundă un zâmbet. Apoi își scoate pălăria și o așază în fața ei, pe masă.*) Domnule constructor!

SOLNESS: Da?

HILDE: Oare dumneavoastră v-ați pierdut memoria?

SOLNESS: Memoria? După câte știu, nu.

HILDE: Și nu vreți de loc să vorbim despre cele petrecute acolo, sus?

SOLNESS (*se miră o clipă*): A, la Lysange? (*Cu indiferență.*) Îmi pare că nu avem prea multe de vorbit despre... atunci.

HILDE (*privindu-l muștrător*): Cum puteți spune una ca asta?

SOLNBSS: Atunci vorbește-mi dumneata despre... acele timpuri.

HILDE: După ce turnul a fost terminat, s-a dat în sat o mare serbare...

SOLNESS: Ziua aceea n-am s-o uit cu una, cu două! (*Surâde ușor.*)

HILDE (*râzând*): Nu? Drăguț din partea dumneavoastră.

SOLNESS: Drăguț!

HILDE: Cânta muzica în Piața Bisericii. Și erau sute, sute de oameni. Noi, școlărițele, eram îmbrăcate în alb și aveam fiecare câte un steguleț...

SOLNESS: A, da, multe stegulețe... De stegulețe îmi aduc foarte bine aminte!

HILDE: Dumneavoastră v-ați urcat drept în sus, pe schelă. Până sus de tot. Și în mână aveți o coroană mare, pe care ați atârnat-o în vârful moriștii de vânt.

SOLNESS (*întrerupând-o*): ...Așa obișnuiam să fac pe atunci; e o datină veche.

HILDE: A fost atât de extraordinar, de pasionant: să stai acolo, jos, și să privești în sus, spre dumneavoastră. Gândeți-vă numai, dacă s-ar fi întâmplat să cadă! El, chiar el, constructorul!

SOLNESS (*parcă vrând să-i distragă atenția*): Da, da,

da. S-ar fi putut foarte bine întâmpla, fiindcă unul dintre drăcușorii aceia îmbrăcați în alb, striga cât îl ținea gura, uitându-se la mine...

HILDE (*strălucind de bucurie*): Urraa pentru constructorul Solness! Da!

SOLNESS: Agita, flutura, într-una și cu atâta frenezie stegulețul, încât mai-mai că am amețit privindu-l...

HILDE (*în surdină, cu gravitate*): Drăcușorul acela eram eu.

SOLNESS (*privind-o țintă*): De asta sunt sigur acum. Trebuie să fi fost dumneata.

HILDE (*din nou animată*): Pentru că era atât de extraordinar, de pasionant, de încântător. Nu-mi puteam închipui că ar mai putea exista în lumea întreagă un alt constructor care să clădească un turn atât de... atât de nesfârșit de înalt. Și, pe deasupra, să stea el însuși cocoțat pe cel mai înalt vârf! Viu ca lumina! Și să nu amețească de loc, cătuși de puțin! Într-un fel, gândul că ați fi putut ameți era mai amețitor decât orice...

SOLNESS: De unde știai dumneata cu atâta siguranță că mie nu-mi era...

HILDE (*gest de negație*): O, nu! O simțeam lăuntric! Altminteri n-ați fi stat acolo sus, cântând.

SOLNESS (*privind-o mirat*): Am cântat? Am cântat eu?

HILDE: Da, desigur!

SOLNESS (*clătinând din cap*): În viața mea n-am cântat nicio singură notă.

HILDE: Ba da, atunci ați cântat. Se auzeau parcă harfe în văzduh.

SOLNESS (*gânditor*): E ceva ciudat în povestea asta!

HILDE (*tace o clipă, se uită la el și spune cu vocea scăzută*): Dar abia după aceea a urmat ceea ce a fost mai important.

SOLNESS: Mai important?

HILDE (*strălucitor de vioaie*): Da, despre asta sunt sigură că nu-i nevoie să vă mai amintesc.

SOLNESS: O, ba da, ajută-mă puțin, să-mi amintesc...

HILDE: Chiar nu vă mai amintiți că a fost un banchet în cinstea dumneavoastră, la club?

SOLNESS: Ba da. Trebuie să fi fost în aceeași după-amiază, pentru că a doua zi dimineața am și plecat.

HILDE: Iar de la club ați fost poftit la noi acasă, la o serată.

SOLNESS: Într-adevăr, așa a fost, domnișoară Wangel. Este remarcabil cât de bine s-au întipărit în mintea dumatăle toate fleacurile astea.

HILDE: Fleacuri? Dar știți că sunteți grozav! Și asta a fost un fleac, că am rămas singură cu dumneavoastră în odaie, atunci când ați sosit?

SOLNESS: Va să zică dumneata erai?

HILDE (*fără a-i răspunde*): Dar atunci nu mi-ați spus că sunt un drăcușor...

SOLNESS: Nu, probabil că nu.

HILDE: Ați spus că sunt încântătoare în rochia mea albă, și că arăt ca o mică prințesă.

SOLNESS: Am spus, desigur. Și era adevărat, domnișoară Wangel, și fiindcă mă simțeam în ziua aceea atât de eliberat, de ușurat...

HILDE: Și ați mai spus că atunci când voi fi mare, voi deveni prințesa dumneavoastră.

SOLNESS (*râzând ușor*): Ia te uită, ia te uită, am mai spus-o și p-asta?

HILDE: Da, sigur! Și atunci când v-am întrebat cât timp voi avea de așteptat, mi-ați răspuns că veți reveni peste zece ani, ca un zmeu, și mă veți răpi. În Spania sau nu mai știu unde. Și mi-ați promis că acolo îmi veți cumpăra o împărăție.

SOLNESS (*același joc*): De, după o masă bună nu te mai uiți chiar atât de îndeaproape la bani... Și, într-adevăr, le-am spus eu toate astea?

HILDE (*râzând încet*): Da. Și mi-ați mai spus și cum se va numi împărăția.

SOLNESS: Ei aș!

HILDE: Spuneți că se va numi Portocalia.

SOLNESS: Aha, ce nume îmbietor!

HILDE: Nu mi-a plăcut de loc. Era ca și cum ați fi vrut să vă bateți joc de mine.

SOLNBSS: Dar sigur nu asta era intenția mea.

HILDE: Într-adevăr, nici nu s-ar fi putut crede așa ceva, după cele ce-ați făcut după aceea.

SOLNESS: Pentru Dumnezeu, ce-am mai făcut după aceea?

HILDE: Bine, dar atât armai lipsi: să fi uitat și urmarea! Pentru că un astfel de lucru, după câte știu eu, probabil că nu trebuie să se uite.

SOLNESS: Da, dar dă-mi un indiciu... Și atunci, poate... Ei?

HILDE (*privindu-l atent*): M-ați luat și m-ați sărutat, constructore Solness.

SOLNESS (*cu gura căscată, ridicându-se*): Am făcut eu asta?

HILDE: Daa, ați făcut-o. M-ați luat în brațe, mi-ați răsturnat capul pe spate și m-ați sărutat. De multe ori.

SOLNESS: Nu! Dar, dragă, scumpă domnișoară Wangel!

HILDE: N-ați vrea cumva s-o negați?

SOLNESS: Ba da, o neg! Cu toată convingerea!

HILDE (*privindu-l batjocoritor*): Va să zică așa! (*Se întoarce și se duce încet până aproape de sobă, unde se oprește ca spatele și rămâne nemișcată, cu mâinile la spate. Scurtă pauză.*)

SOLNESS (*încet, tăcut, vine până în spatele ei*): Domnișoară Wangel! (*Hilde tace și nu se mișcă.*) Haide, nu mai sta așa, ca o stană. Cele pe care le-ai povestit, le-ai visat, probabil. (*Punând mina pe brațul ei.*) Ascultă-mă acum... (*Hilde face un gest de nerăbdare, ridică un umăr. Pe Solness îl fulgeră o idee.*) Sau poate că... Stai... Așteaptă... Poate că dedesubtul acestei povestiri se ascunde ceva mult mai adânc... (*Hilde rămâne nemișcată. Solness, cu voce scăzută, dar cu intensitate.*) Da, trebuie că eu... că eu, m-am gândit la toate astea... Trebuie să le fi vrut, să le fi dorit, să fi avut poftă să le fac. Și atunci... asta să fi creat o legătură... (*Hilde continuă să tacă. Solness, cu*

nervozitate.) Și dracu mai știe! Așa am ajuns, probabil, s-o și fac!

HILDE (*întoarce puțin capul, dar fără a-l privi*): Deci, acum recunoașteți?

SOLNESS: Da, tot ce dorești!

HILDE: Că m-ai luat în brațe...

SOLNESS: Bineînțeles!!

HILDE: ... Și mi-ai răsturnat capul mult spre spate...

SOLNESS: Foarte mult spre spate...

HILDE: ... Și m-ai sărutat...

SOLNESS: Se-nțelege!

HILDE: ... De multe ori...

SOLNESS: De câte ori vrei dumneata!

HILDE (*se întoarce brusc spre el, având din nou aceeași expresie strălucitoare, de bucurie în ochi*): Vedeți că am reușit până la urmă să vă fac să vă aduceți aminte?

SOLNESS (*strivind între buze un început de râs*): Dar nici n-ar fi fost posibil să uit așa ceva...

HILDE (*din nou puțin posomorită, plecând de lângă el*): O, dumneavoastră!! Îmi închipui câte femei trebuie să fi sărutat în viață!

SOLNESS: Nu, asta nu trebuie s-o crezi despre mine. (*Hilde se așază în fotoliu. Solness se reazemă de balansoar și o privește cercetător.*) Domnișoară Wangel!

HILDE: Da?

SOLNESS: Și cum a mai fost? Ce s-a întâmplat în continuare între noi'?

HILDE: În continuare... n-a mai fost nimic! Știți prea bine! au sosit ceilalți oaspeți și ne-am dus cu toții la masă.

SOLNESS: Exact! Au venit ceilalți... Cum am putut uita și asta?

HILDE: O! Adevărul este că n-ai uitat nimic. Dar v-a fost oarecum rușine... Știu eu, asemenea lucruri nu se uită.

SOLNESS: Nu, așa îmi pare și mie...

HILDE (*din nou vioaie, se uita la el*): Sau poate ai uitat și în ce zi s-a petrecut?

SOLNESS: În ce zi?

HILDE: În ce zi ai înălțat coroana pe turn? Hai,

spuneți repede.

SOLNESS: Uite, îți jur, am uitat în ce zi era... Atâta știu că sunt zece ani de-atunci. Și parcă era spre toamnă...

HILDE (*dând din cap încet, de câteva ori*): Da, în urmă cu zece ani. La 19 septembrie.

SOLNESS: Da, da, așa era, probabil, obiceiul. Ia te uită, dumneata îți amintești și asta. (*Oprindu-se.*) Dar stai puțin! Da, azi suntem tot în 19 septembrie.

HILDE: Da, suntem în 19 septembrie; astăzi s-au împlinit exact zece ani... Iar dumneavoastră n-ați venit, așa cum mi-ați făgăduit...

SOLNESS: Ți-am făgăduit? Vrei poate să spui că am vrut mai curând să te sperii cu acea amenințare.

HILDE: Nu văd aici nimic care-ar fi putut să-mi inspire teamă...

SOLNESS: Ei bine, atunci a fost doar o joacă...

HILDE: Cum? Ați vrut să mă păcăliți?

SOLNESS: Ei, poate numai să glumesc puțin! Martor mi-e cerul dacă-mi mai amintesc ceva. Dar trebuie să fi fost ceva. Erai un copil pe-atunci.

HILDE: Poate că nu eram nici chiar atât de copil cum vă închipuiți. Nu eram chiar atât de necoaptă cum credeți.

SOLNESS (*privind-o cercetător*): Te-ai gândit într-adevăr în tot timpul ăsta... Ai crezut serios că mă voi întoarce?

HILDE (*înăbușindu-și un început de râs*): Ei da! M-am așteptat la asta din partea dumneavoastră.

SOLNESS: Că voi veni acasă, la ai dumitale, și te voi lua cu mine?

HILDE: Ca un zmeu, da.

SOLNESS: Și să fac din dumneata o prințesă?

HILDE: Mi-ați făgăduit-o, nu?

SOLNESS: Și să-ți dăruiesc și o împărăție?

HILDE (*uitându-se în tavan*): De ce nu? Doar nu trebuia să fie chiar o împărăție adevărată...

SOLNESS: Dar, în orice caz, ceva care să aibă aceeași valoare?

HILDE: Cel puțin aceeași valoare. (*Privindu-l o clipă.*)

Mă gândeam că dacă ați fost capabil să construiți cel mai înalt turn din lume, atunci veți putea probabil găsi și o soluție pentru a-mi da o împărăție, într-un fel sau într-altul.

SOLNESS (*clătinând din cap*): Nu reușesc să te înțeleg prea bine, domnișoară Wangel.

HILDE: Adevărat? Nu puteți? Mie mi se pare că-i atât de simplu...

SOLNESS: Nu mă pot încă dumiri dacă într-adevăr crezi tot ceea ce ai spus, sau dacă totul nu-i decât o glumă, o farsă pe care vrei să mi-o joci!

HILDE (*surâzând*): Să-mi bat joc? Și eu?

SOLNESS: Da... Să te distrezi pe seama dumitale și pe a mea... (*Uitându-se la ea.*) Știi de mult, nu-i așa, că sunt căsătorit?

HILDE: Da, am știut-o tot timpul... De ce mă întrebați, asta?

SOLNESS (*zvârlind replica*): Nu, numi-a venit așa... (*Se uită serios la ea și spune cu voce scăzută, înăbușită.*) De ce ați venit aici, domnișoară Wangel?

HILDE: Ca să-mi iau în stăpânire împărăția. S-a împlinit termenul...

SOLNESS (*râzând nestăpânit*): Zău că ai haz!

HILDE (*veselă*): Scoate-mi. Din pământ, de unde-oi ști, împărăția, domnule constructor! (*Ciocănind cu degetele.*) Pune împărăția pe masă!

SOLNESS (*împinge balanșoarul mai aproape și se așază*): Nu, vorbind serios acum, de ce ai venit? În definitiv ce cauți aici?

HILDE: O! Mai întâi, vreau să merg peste tot și să văd ce ai construit...

SOLNESS: O să ai atunci destul de mult de alergat...

HILDE: Într-adevăr, ai construit aici grozav de mult.

SOLNESS: Da, mai ales în ultimii ani.

HILDE: Și multe turnuri de biserică? Din acelea nesfârșit de înalte?

SOLNESS: Nu. Nu mai construiesc turnuri de biserică. Și nici biserici.

HILDE: Atunci ce construiești?

SOLNESS: Cămine pentru oameni.

HILDE (*gânditoare*): N-ați putea face și deasupra căminelor niște mici, mici turnuri?

SOLNESS (*mirându-se*): Ce vrei să spui?

HILDE: Mă gândesc la ceva care se înalță în văzduh ca un semn al dorinței de eliberare, iar sus de tot, amețitor de sus, steagul.

SOLNESS (*meditând puțin*): E destul de ciudat ceea ce spui. Pentru că tocmai asta doresc și eu mai mult să fac.

HILDE (*nerăbdătoare*): Și atunci de ce n-o faci?

SOLNESS (*clătinând capul*): Nu, oamenii nu vor...

HILDE: Ia te uită, nu vor!

SOLNESS (*cu elan*): Însă acum îmi construiesc o casă nouă. Aici, foarte în apropiere.

HILDE: Pentru dumneata personal?

SOLNESS: Da, e aproape gata. Și deasupra ei va fi un turn:

HILDE: Un turn înalt?

SOLNESS: Da.

HILDE: Foarte înalt?

SOLNESS: Oamenii vor spune, desigur, că-i prea înalt... pentru o simplă casă.

HILDE: Vreau să văd turnul numaidecât, mâine dimineață, cât mai devreme.

SOLNESS: (*stă cu mâna sprijinită în bărbie și o privește țintă*) Spune-mi, domnișoară Wangel, cum te numești? Vreau să spun, care e prenumele dumatăle?

HILDE: Mă cheamă Hilde.

SOLNESS (*același joc*): Hilde? Așa?

HILDE: O, nici asta nu-ți mai amintești? Chiar dumneata personal m-ai numit Hilde, în ziua aceea când te-ai purtat... cum ni-l trebuie.

SOLNESS: Cum nu trebuie?

HILDE: Pe atunci, îmi spuneai *micuță* Hilde. Și nu-mi plăcea.

SOLNESS: Așadar, nu-ți plăcea, domnișoară WangeP

HILDE: Nu. În împrejurarea aceea, nu. De altfel, mi se pare să *prințesa* Hilde, ar suna mult mai bine.

SOLNESS: Sigur. Prințesa Hilde... da, da. Și cum ar trebui să se numească împărăția?

HILDE: A! Despre împărăția aceea stupidă nu mai vreau să'aud niciun cuvânt. Acum. Îmi doresc... îmi doresc... cu totul altceva!

SOLNESS (*se lasă pe speteaza scaunului și se uită mai departe la ea*): Nu-i ciudat? Cu cât mă gândesc mai mult, cu-atât îmi dau mai bine seama că ani de-a rândul m-am. Chinuit cu...

HILDE: Cu ce?

SOLNESS: Ca să descopăr ceva... Ca să descopăr un lucru pe care l-am trăit o dată, dar pe care am impresia că l-am uitat... Dar niciodată nu voi descoperi care a fost acel lucru.

HILDE: Ar trebui să-ți faci noduri la batistă, domnule constructor.

SOLNESS: Da, ca după aceea să mă gândesc pentru ce le-am făcut.

HILDE: O, există și astfel de vrăjitorii pe lumea asta!

SOLNESS (*ridicându-se încet*): Din fericire, ai venit într-un moment foarte potrivit aici... tocmai acum...

HILDE (*privindu-l adânc*): Foarte potrivit?

SOLNESS: Da, fiindcă eram singur, privind neajutorat în jurul meu... (*Mai în surdină, liniștit.*) Trebuie să-ți spun, a început să-mi fie frică... o îngrozitoare frică de tineret...

HILDE: Pf! De tineret să-i fie cuiva frică?

SOLNESS: Da, tocmai de tineret. De aceea m-am și încuiat, m-am ferecat aici... (*În taină.*) Trebuie să știi că tineretul vrea să vină aici și să-mi bată cu pumnii în ușa! Să năvălească aici, în casa mea.

HILDE: În cazul ăsta, părerea mea este că ar trebui să deschizi larg ușa - ca să intre toți...

SOLNESS: Să le deschid ușa?

HILDE: Da, ca să poată pătrunde... Așa, cu voia dumitale... Să-i primești...

SOLNESS: Nu, nu, nu! Tineretul, vezi dumneata, este replica pe care o primești! Este contralovitura... Tinerii

ajung în frunte pentru a prelua schimbul. Ca și cum ar merge sub un nou drapel.

HILDE (*se ridică, se uită la el și rostește cu un tremur al buzelor*): Pot să-ți fiu cu ceva de folos, domnule constructor?

SOLNESS: Da, da, acum într-adevăr îmi poți fi de folos. Îi văd, îi și văd, parcă venind, mulți, mărșăluind sub noul lor drapel. Tinerețea împotriva tineretului, va să zică!

(*Doctorul Herdal intră pe ușa vestibulului.*)

DOCTORUL HERDAL: Ei, tot aici sunteți?

SOLNESS: Da, am avut de vorbit mult și despre multe.

HILDE: Și vechi. Și noi.

DOCTORUL HERDAL: Așa?

HILDE: O, a fost grozav de amuzant: constructorul Solness are o memorie pur și simplu uluitoare. Își amintește toate și până la cele mai mici detalii. (*Doamna Solness intră pe ușa din dreapta.*)

DOAMNA SOLNESS: Domnișoară Wangel, ți-am pregătit odaia... Totul e în ordine...

HILDE: O, cât de drăguță sunteți cu mine!

SOLNESS (*către soția lui*): Odaia pentru copii?

DOAMNA SOLNESS: Da, cea din mijloc... Dar mai întâi să mergem la masă.

SOLNESS (*arătând cu capul spre Hilde*): Hilde va dormi în odaia copiilor.

DOAMNA SOLNESS (*uitându-se la el*): Hilde?

SOLNESS: Da, pe domnișoara Wangel o cheamă Hilde. Am cunoscut-o când era încă un copil.

DOAMNA SOLNESS: Ei, ce spui, Halvard? Pofțiți, totul e pregătit...

(*Îl ia pe doctorul Herdal de braț și iese cu el prin dreapta; între timp, Hilde și-a adunat lucrurile.*)

HILDE (*încet și repede, către Solness*): E adevărat

ceea ce mi-ai spus? Pot să-ți fiu, în vreun fel, de folos?

SOLNESS (*luându-i lucrurile din mâini*): Am nevoie de dumneata. Ești ceea ce am simțit, până la suferință, că-mi lipsește.

HILDE (*îl privește cu ochi mirați și fericiți, apoi își împreună mâinile*): O, tu, viață! O, tu, lume minunată!

SOLNESS (*încordat*): Cum?

HILDE: Iată că mi-am dobândit totuși, împărăția.

SOLNESS (*fără să vrea, necontrolat*): Hilde!

HILDE: (*din nou, cu un tremur în jurul gurii*) Aproape mi-am dobândit-o, voiam să spun.

----- Cortina -----

ACTUL II

Un salon mic, frumos mobilat, în locuința lui Solness. În fund, un glasvand care dă spre terasă și grădină. În dreapta, un colț obtuz cu o nișă în care sunt glastre cu flori și o fereastră mare. La fel în colțul din stânga; tot acolo se află și o mică ușă tapetată. Pe fiecare perete lateral, uși obișnuite. În față, la dreapta, o consolă cu o oglindă mare. Bogată expoziție de flori și plante. În față, la stânga, o canapea, scaune și o masă. Mai în fund, o bibliotecă. În fața nișei, o măsuță și scaune. Este devreme, înainte de masă.

Constructorul Solness, în prim plan, sade la măsuță, cu mapa lui Ragnar Brovik. Răsfoiește desenele iar la unele se uită mai îndeaproape. Doamna Solness umblă tăcută, cu o cană de apă în mână; se mișcă fără zgomot și udă florile. Ca și în actul întâi, e îmbrăcată în negru. Pălăria, pardesiul și umbrela ei sunt așezate pe un scaun lângă oglindă. Solness o urmărește din când în când cu privirea, fără ca ea să observe. Amândoi tac.

(Kaja Fosli intră discret pe ușa din stânga.)

SOLNESS (*întoarce capul și spune cu indiferență*): A, dumneata erai?

KAJA: Da, voiam numai să știi că am venit.

SOLNESS: Da, da, bine. E și Ragnar aici?

KAJA: Nu, încă nu. A trebuit să mai rămână puțin acasă, să aștepte doctorul. Dar vine el după aceea, și o să-i spun că ai întrebat de el.

SOLNESS: Cum îi mai-merge bătrânului?

KAJA: Rău. Te roagă foarte mult să-l scuzi că este nevoit să rămână și astăzi în pat – toată ziua.

SOLNESS: Foarte bine. Numai să stea liniștit! Acum poți să-ți vezi de lucru.

KAJA: Da. (*Oprindu-se lângă ușă.*) Vrei poate să vorbești cu Ragnar când va veni?

SOLNESS: Nu, nu, nu am nimic deosebit să-i spun. (*Kaja iese prin stânga. Solness continuă să frunzărească desenele.*)

DOAMNA SOLNESS (*lângă plante*): Dumnezeu știe dacă nu va muri și el.

SOLNESS (*privind-o*): Cum „și el”? Și cine încă?

DOAMNA SOLNESS (*evitând să-i răspundă*): Da, da, Halvard, acum o să moară și bătrânul Brovik. Ai să vezi.

SOLNESS: Dragă Aline, n-ar fi bine să ieși, să te plimbi puțin?

DOAMNA SOLNESS: Da, de fapt, ar trebui să ies. (*Continuă să-și facă de lucru cu florile.*)

SOLNESS (*aplecăt peste desene*): Mai doarme încă?

DOAMNA SOLNESS (*uitându-se la el*): Te preocupă domnișoara Wangel?

SOLNESS (*indiferent*): Mi-a venit întâmplător în minte...

DOAMNA SOLNESS: Domnișoara Wangel s-a sculat de mult.

SOLNESS: Așaaa...

DOAMNA SOLNESS: Când am intrat la ea în odaie, tocmai își despacheta lucrurile. (*Se duce în fața oglinzii și începe încet să-și pună pălăria.*)

SOLNESS (*după o scurtă pauză*): Vezi, Aline, tot am

găsit o întrebuintare pentru una din odăile copiilor.

DOAMNA SOLNESS: Da, am găsit.

SOLNESS: Și parcă-i mai bine să nu stea chiar toate pustii.

DOAMNA SOLNESS: Acest pustiu este într-adevăr îngrozitor. Din acest punct de vedere, ai dreptate.

SOLNESS (*începe să se ridice și să se apropie*): Vei vedea, Aline, de-acum înainte totul va fi mai bine pentru noi. Mult mai plăcut. Totul va fi mai ușor. Mai ales pentru tine.

DOAMNA SOLNESS (*uitându-se la el*): De-acum înainte?

SOLNESS: Da, crede-mă, Aline.

DOAMNA SOLNESS: Vrei să zici... fiindcă ea a venit aici?

SOLNESS (*stăpânindu-se*): Voiam să spun... bineînțeles, după ce ne vom muta în casa noastră cea nouă.

DOAMNA SOLNESS (*luându-și pardesiul*): Crezi într-adevăr, Halvard? Crezi că atunci va fi mai bine?

SOLNESS: Nici nu-mi pot închipui altfel. Și probabil că și tu gândești la fel.

DOAMNA SOLNESS: Nu-mi fac în general niciun fel de iluzii în legătură cu casa cea nouă.

SOLNESS (*indispus*): Îmi vine destul de greu să te aud vorbind așa, Aline. Fiindcă în primul rând pentru tine am construit-o. (*Vrea să-i ajute să-și pună haina.*)

DOAMNA SOLNESS (*ferindu-se*): De fapt, faci prea mult pentru mine.

SOLNESS (*cu o anumită violență*): Nu, nu, numai asta să n-o spui, Aline! Astfel de vorbe nu vreau să aud din gura ta.

DOAMNA SOLNESS: Bine, Halvard, atunci nu le voi mai spune.

SOLNESS: Eu, însă, rămân la părerea mea. Vei vedea ce bine te vei simți în casa cea nouă.

DOAMNA SOLNESS: O, Doamne, mai poate fi bine pentru mine?

SOLNESS (*cu înfrigurare*): Da! Da! Trebuie să fii sigură de asta! Pentru că acolo – ascultă ce-ți spun! — vor fi neașteptat de multe lucruri care-ți vor aminti de casa în care ai trăit...

DOAMNA SOLNESS: De casa care a fost a tatălui și a mamei mele, și care a ars toată... toată...

SOLNESS (*cu o voce surdă*): Da, da, sărmana mea Aline, a fost o lovitură îngrozitor de grea pentru tine.

DOAMNA SOLNESS (*izbucnind în tânguiri*): Poți să construiești cât vrei, Halvard, dar mie nu vei mai putea niciodată să-mi reclădești un adevărat cămin.

SOLNESS (*umblând încolo și încoace*): Pentru numele lui Dumnezeu, să nu mai vorbim de asta...

DOAMNA SOLNESS: Nici nu avem obiceiul să vorbim de asta... Niciodată! Tu eviți întotdeauna orice discuție în legătură cu...

SOLNESS (*se oprește brusc și o privește*): Eu? Fac eu așa ceva? Și de ce aş face-o? O evit eu?

DOAMNA SOLNESS: O, da, dar te înțeleg atât de bine, Halvard. Îți dai atâta silință să mă cruți. Și să-mi găsești fel de fel de scuze. Faci tot ce poți...

SOLNESS (*făcând ochi mari*): Tu? Chiar despre tine vorbești, Aline?

DOAMNA SOLNESS: Da, așa se pare, despre mine e vorba.

SOLNESS (*involuntar, privind înainte, ca pentru sine*): Asta mai lipsea!

DOAMNA SOLNESS: În casa aceea veche, părintească, s-a întâmplat pesemne ceea ce trebuia să se întâmple. Dar Doamne, Dumnezeule, când o nenorocire vine după alta...

SOLNESS: Da, aici ai dreptate. Cu nenorocul, se spune, nu poți lupta; ești neputincios.

DOAMNA SOLNESS: Dar ce-a urmat după incendiu... a fost tot ce poate fi mai îngrozitor. Tot ce poate fi mai...

SOLNESS (*violent*): Nu te mai gândești la asta, Aline!

DOAMNA SOLNESS: Ba da, tocmai la asta trebuie să mă gândesc. Să pot, în sfârșit, să-mi vorbesc și mie o dată

despre asta. Simt că nu mai pot suporta multă vreme... Și mie, mie nu mi-o voi putea ierta niciodată...

SOLNESS (*într-o izbucnire*): Ție?

DOAMNA SOLNESS: Da, fiindcă aveam de ambele părți îndatoriri! Deopotrivă față de tine, și față de copii. Ar fi trebuit să mă oțlesc. Să nu las spaima să pună stăpânire pe mine. Și nici durerea că mi-a ars casa părintească. (*Frângându-și mâinile.*) O, numai de-aș fi putut, Halvard!

SOLNESS (*cu voce scăzută, cutremurat, apropiindu-se*): Aline, trebuie să-mi promiți că n-ai să te mai gândești niciodată la asemenea lucruri. Promite-mi, te rog!

DOAMNA SOLNESS: O, Doamne, să promit! Să promit! Se poate orice... și totuși...

SOLNESS (*iși frânge mâinile umblând prin odaie*): O, nicio nădejde... Nicio raza de soare! Nici cea mai mică dâră de lumină în căminul nostru.

DOAMNA SOLNESS: Aici nu-i niciun cămin, Halvard!

SOLNESS: O, da, asta o poți spune. (*Greoi, descurajat.*) Și Dumnezeu știe dacă n-ai dreptate; poate că nici în casa cea nouă nu ne vom simți mai bine.

DOAMNA SOLNESS: Niciodată și nicăieri. Va fi tot atât de gol, tot atât de pustiu. Acolo ca și aici.

SOLNESS (*violent*): Atunci, pentru Dumnezeu, de ce am mai construit-o? Ai putea să-mi spui?

DOAMNA SOLNESS: Nu. La întrebarea asta să-ți răspunzi singur.

SOLNESS (*aruncându-i o privire fugară, bănuitoare*): Ce vrei să spui, Aline?

DOAMNA SOLNESS: Ce vreau să spun?

SOLNESS: Da, dracu să mă ia! Ai spus-o într-un fel atât de ciudat, ca și când îndărătul cuvintelor tale ar sta un alt gând.

DOAMNA SOLNESS: Nu, poți fi sigur că nu...

SOLNESS (*apropiindu-se de ea*): Știu eu ce știu... Am și urechi, am și ochi. De asta poți fi sigură...

DOAMNA SOLNESS: Ce-i? Despre ce vorbești?

SOLNESS (*așezându-se în fața ei*): Până și în cele mai nevinovate cuvinte pe care le spun, descoperi o intenție

răutăcioasă, ascunsă.

DOAMNA SOLNESS: Tu spui asta de mine? Eu fac asta?

SOLNESS: Ha, ha, ha, ha! Dar nu-i de loc de mirare, Aline! Când în casă ai a face cu un bolnav, apoi...

DOAMNA SOLNESS (*speriată*): Bolnav! Ești bolnav, Halvard?

SOLNESS (*izbucnind*): Atunci să zicem: cu un om pe jumătate desperat, un nebun sau idiot... Spune-mi cum vrei!

DOAMNA SOLNESS (*caută bâjbâind cu mâna speteaza scaunului și se așază*): Halvard! Pentru numele lui Dumnezeu!

SOLNESS: Dar vă înșelați amândoi. Tu, la fel ca și doctorul. Nu am absolut nimic. (*Umblă de colo-colo. Doamna Solness, speriată, îl urmărește cu privirea. După aceea, constructorul se apropie de ea liniștit.*) În fond, nu mi lipsește nimic.

DOAMNA SOLNESS: Da, nu-i așa?! Dar atunci ce se în-tâmplă cu tine?

SOLNESS: Se întâmplă... că de multe ori sunt gata să mă prăbușesc sub îngrozitoarea povară a datoriilor.

DOAMNA SOLNESS: Datorii? Dar tu nu datorezi nimic nimănui, Halvard!

SOLNESS (*cu vocea scăzută, emoționat*): Ba da, am o imensă datorie și imense obligații față de tine, față de tine, Aline...

DOAMNA SOLNESS (*ridicându-se încet*): Ce ascund cuvintele astea? Au un dedesubt... Spune-mi numaidecât, acum!

SOLNESS: Dar nu ascund nimic, n-au niciun dedesubt... Nu ți-am făcut niciodată vreun rău. În niciun caz, în mod conștient, voit. Și totuși, am sentimentul că asupra mea apasă, chinuitor, o datorie grea... foarte grea...

DOAMNA SOLNESS: O datorie față de mine?

SOLNESS: În primul rând, față de tine.

DOAMNA SOLNESS: Atunci poate că ești totuși bolnav, Halvard.

SOLNESS (*apăsător*): Se prea poate. Sau ceva asemănător. (*Privește către ușa din dreapta care s-a deschis.*) Ei! Acum se luminează.

(*Intră Hilde Wangel. A schimbat ici-colo câte un detaliu în toaleta ei. Fusta este acum lăsată în jos.*)

HILDE: Bună dimineața, domnule constructor!

SOLNESS (*salutând din cap*): Ai dormit bine?

HILDE: Excepțional! Ca într-un leagăn. M-am întins în tot patul și m-am lăfăit ca o... ca o prințesă!

SOLNESS (*surâzând puțin*): Va să zică, așa cum trebuia.

HILDE: Așa așa spune.

SOLNESS: Ai și visat, probabil.

HILDE: Bineînțeles! Dar un vis urât.

SOLNESS: Așa?’

HILDE: Da, am visat că m-am prăbușit de pe peretele unei stânci foarte înalte și abrupte. Dumneata nu visezi niciodată asemenea lucruri?

SOLNESS: Ba da, câteodată:

HILDE: E atât de pasionant când te prăvălești... O stare de tensiune atât de... deosebită...

SOLNESS: Cred mai degrabă că simți fiori reci.

HILDE: Și dumneata îți tragi picioarele în sus, în timpul căderii?

SOLNESS: Da, cât pot mai sus.

HILDE: Și eu.

DOAMNA SOLNESS (*luându-și umbrela*): Halvard, eu ies în oraș acum. (*Către Hilde.*) Vreau să văd dacă găsesc să cumpăr... cele de care aveți nevoie...

HILDE (*vrea să i se arunce de gât*): O, dragă, scumpă doamnă Solness! Este într-adevăr mult prea drăguț din partea dumneavoastră! Teribil de drăguț!

DOAMNA SOLNESS (*apărându-se, se eliberează*): O, nici pe departe nu sunt drăguță. Este de datoria mea! Și de aceea o și fac cu plăcere.

HILDE (*ofensată, lasă buza în jos*): Cred, de altfel, că

aș putea să ies foarte bine pe stradă așa cum sunt, acum, după ce mi-am curățat și mi-am aranjat rochia. Sau poate nu se cuvine?

DOAMNA SOLNESS: Drept să-ți spun, cred că unii s-ar cam uita după dumneata.

HILDE (*disprețuitor*): Pf! Doar atât? Nu poate fi decât amuzant!

SOLNESS (*cu o indispoziție disimulată*): Da, numai că, vezi, lumea și-ar putea închipui că și dumneata ești nebună.

HILDE: Nebună? Sunt oare atâția nebuni aici, în oraș?

SOLNESS (*își arată fruntea*): Cel puțin unul îl ai în fața dumitale.

HILDE: Domnule constructor!

DOAMNA SOLNESS: Ba, nu, dragul meu Halvard!

SOLNESS: N-ai remarcat încă?

HILDE: Nu, sigur că nu! (*își amintește de ceva și râde.*) Ba da, poate, totuși, într-o singură manifestare.

SOLNESS: Ei! Auzi, Aline!

DOAMNA SOLNESS: În care manifestare, domnișoară Wangel?

HILDE: Nu, n-am s-o spun.

SOLNESS: O, ba da, spune-i-o.

HILDE: Nu, mulțumesc, chiar atât de nebună nu sunt.

DOAMNA SOLNESS: Când domnișoara Wangel va rămâne singură cu tine, o să-ți spună, Halvard.

SOLNESS: Crezi?

DOAMNA SOLNESS: Cu siguranță! O cunoști atât de bine – și de-atâta vreme – încă de când era copil. Mi-ai povestit doar... (*Iese pe ușa din stânga.*)

HILDE (*după o mică pauză*): Dar de loc, chiar de loc nu mă poate suferi soția dumitale.

SOLNESS: Ce te face să crezi? Ai remarcat ceva?...

HILDE: N-ai remarcat și dumneata?

SOLNESS (*evitând răspunsul*): Aline a devenit îngrozitor de mizantropă în ultimii ani.

HILDE: A, și asta!

SOLNESS: Dar când vei ajunge s-o cunoști cu adevărat... E atât de drăguța, și de bună, și de cumsecade, în fond.

HILDE (*ușor iritată*): Păi dacă-i așa, cum a putut să vorbească deodată de „datoria” ei...

SOLNESS: De datoria ei?

HILDE: Da, a spus că se duce să-mi cumpere nu știu ce din oraș, numai pentru că-i de datoria ei. Așa a spus... O, nu pot să sufăr cuvântul ăsta urât... oribil...

SOLNESS: De ce?

HILDE: Fiindcă sună atât de rece, de înțepat, de tăios. Datoria! Datoria, datoria! Nu găsești? Parcă te-ar împunge.

SOLNESS: Hm! N-am meditat prea atent asupra acestui cuvânt.

HILDE: Ba da, așa-i. Și dacă-i drăguță, cum susții, de ce a vorbit așa?

SOLNESS: Doamne, Dumnezeule, dar ce-ar fi trebuit să spună?

HILDE: Ar fi putut spune că vrea s-o facă fiindcă-i sunt dragă. Uite, asta ar fi putut spune. Ceva spus cu căldură, din inimă, înțelegi?

SOLNESS: Așa ai dori să ți se vorbească?

HILDE: Da, exact! (*Umblă prin odaie, se oprește lângă bibliotecă și se uită la cărți.*) Ai foarte multe cărți.

SOLNESS: Da, am adunat o mulțime.

HILDE: Și le citești pe toate?

SOLNESS: Pe vremuri, am încercat. Dar dumitale îți place să citești?

HILDE: O, nu! Pentru nimic în lume, am renunțat. Fiindcă, oricum, tot nu găsesc nicio armonie în ele.

SOLNESS: Același lucru mi se întâmplă și mie.

(*Hilde mai circulă puțin prin odaie, se oprește lângă măsuță, deschide mapa și o răsfoiește.*)

HILDE: Dumneata le-ai desenat pe toate?

SOLNESS: Nu, un tânăr care lucrează la mine și-mi ajută.

HILDE: Unul pe care l-ai format dumneata?

SOLNESS: Da, probabil că a învățat de la mine câte ceva.

HILDE (*se așază*): Atunci sunt sigură că-i foarte capabil. (*Se uită mai de aproape la unul dintre desene.*) Nu?

SOLNESS: Nu lucrează rău. Dar nu mi-e de folos.

HILDE: Nu cred, trebuie să fie foarte, foarte iscusit.

SOLNESS: Îți poți da seama chiar atât de bine de asta numai din desenele lui.

HILDE: Ei, din desene! Dar dacă a avut ocazia să învețe de la dumneata, atunci...

SOLNESS: A, numai de aceea... Aici mulți au învățat de la mine, și totuși mai departe n-aii putut merge...

HILDE: Uite, nici moartă n-aș fi putut crede că poți fi atât de prost!

SOLNESS: Prost? Ai impresia că-s prost?,

HILDE: Da, asta-i impresia pe care mi-o faci... Fiindcă, vezi, chiar dacă toți acești tineri ar putea - să zicem - veni la dumneata ca să-i înveți, tot n-ar putea ajunge să...

SOLNESS (*devenind atent*): E, și de ce nu?

HILDE (*se ridică, pe jumătate serioasă, jumătate râzând*): Nu, zău, domnule constructor, la ce le-ar servi? Tot n-ar avea dreptul să construiască nimeni altcineva, în afară de dumneata. Dumneata trebuie să fii singurul... Să faci totul de unul singur. Ei, acum ți-am spus-o și pe-asta!

SOLNESS (*involuntar*): Hilde!

HILDE: Ei?

SOLNESS: Pentru numele lui Dumnezeu, cum ți-a venit ideea asta?

HILDE: Ți se pare că-i o idee atât de absurdă?

SOLNESS: Nu... nu... Dar acum vreau să-ți spun și eu ceva...

HILDE: Ce?

SOLNESS: Fără încetare - în singurătate și în tăcere

- mi se învârtesc în cap aceleași și aceleași gânduri. Îl sucesc și-l răsucesc fără încetare...

HILDE: Asta mi se pare pe cât se poate de natural...

SOLNESS (*privind-o cam cercetător*): Și asta ai remarcat-o, probabil...

HILDE: Nu, nicidecum.

SOLNESS: Dar mai adineauri spuneai că... ai recunoscut ca într-adevăr aș putea fi considerat nebun dintr-un anumit punct de vedere...

HILDE: O, mă gândeam la cu totul altceva.

SOLNESS: La ce?

HILDE: O, un lucru care-ți este indiferent, domnule constructor.

SOLNESS (*traversând odaia*): Da, bine, cum dorești. (*Oprindu-se lângă nișă.*) Vino-ncoa', vreau să-ți arăt ceva...

HILDE (*apropiindu-se*): Ce?

SOLNESS: Vezi, acolo, departe, în grădină?

HILDE: Da?

SOLNESS (*arătându-i ceva*): Acolo, peste drum de mormanul acela de pietre...

HILDE: Vrei să spui casa aceea nouă?

SOLNESS: Da. Aceea care se construiește. E aproape gata.

HILDE: Dacă nu mă înșel, are un turn foarte înalt...

SOLNESS: E înconjurat încă de schele.

HILDE: E casa dumitale cea nouă?

SOLNESS: Da.

HILDE: Casa în care te vei muta îndată ce va fi gata?

SOLNESS: Da.

HILDE (*privindu-l*): Și în casa aceea sunt odăi pentru copii?

SOLNESS: Trei, ca și aici.

HILDE: Și niciun copil?

SOLNESS: Nici nu vor fi...

HILDE (*surâzând pe jumătate*): Da!... Vezi, e așa cum spuneam...

SOLNESS: Adică?

HILDE: Ești, într-un fel, cam nebun.

SOLNESS: O, la asta te refereai?

HILDE: Da, la toate aceste odăi pentru copii... Goale, pustii... În care am stat și am dormit.

SOLNESS (*coborând glasul*): Aline și cu mine am avut copii.

HILDE (*privindu-l încordat*): Ați avut?

SOLNESS: Doi băieți. Amândoi de-o vârstă.

HILDE: Gemeni, va să zică.

SOLNESS: Da, gemeni. Sunt de atunci unsprezece-doisprezece ani.

HILDE (*cu grijă, blând*): Așadar... amândoi? Gemenii... nu-i mai aveți...

SOLNESS (*emoționat, dar calm*): Nu ne-a fost dat să-i avem decât trei săptămâni, sau nici atât. (*Izbucnind.*) O, Hilde, e pur și simplu de necrezut cât de bine mă simt că ești aici, că ai venit. În sfârșit, am și eu cu cine vorbi!

HILDE: Înseamnă ca n-o poți face... și... cu ea?

SOLNESS: Cât despre asta, nu... Nu așa cum aș dori și cum ar trebui... (*Greoi.*) Și nici despre multe altele.

HILDE (*înăbușit*): Când spuneai că ai nevoie de mine... numai despre asta era vorba?

SOLNESS: Da, mai ales... în tot cazul, ieri. Fiindcă azi nu mai sunt chiar atât de sigur. (*Schimbând vorba.*) Hai să ne așezăm. Șezi aici, pe canapea, Hilde, ca să ai priveliștea grădinii în fața ochilor. (*Hilde se așază pe un colț al canapelei. Solness își apropie un scaun.*) Ești dispusă să mă asculți?

HILDE: Da, te ascult cu mare plăcere.

SOLNESS (*se așază*): Atunci am să-ți spun tot.

HILDE: Acum te am în fața ochilor și pe dumneata și grădina, domnule constructor. Povestește-mi, hai, dă-i drumul.

SOLNESS (*arătând către fereastra din nișă*): Acolo, sus, unde se vede casa cea nouă...

HILDE: Da?

SOLNESS: Acolo am locuit în primii ani, Aline și cu mine. Acolo se afla pe atunci o casă veche, care înainte aparținuse mamei ei și pe care noi am moștenit-o. O dată

cu ea, și grădina aceea mare...

HILDE: Și casa aceea avea un turn?

SOLNESS: Nici urmă de turn! Văzută pe dinafară, era o hardughie de lemn, mare, întunecoasă și urâtă. Dar pe dinăuntru, totuși destul de plăcută și de confortabilă.

HILDE: Va să zică ați dărmat maghernița...

SOLNESS: Nu, a ars.

HILDE: Toată?

SOLNESS: Da.

HILDE: Și asta a însemnat o mare nenorocire pentru dumneata?

SOLNESS: Depinde cum vrei s-o iei... Pe constructorul Solness, acel incendiu l-a pus pe picioare...

HILDE: Da?

SOLNESS: Tocmai atunci mi se născuseră cei doi băieței.

HILDE: Bieții gemeni, da.

SOLNESS: Se născuseră sănătoși și plini de viață și creșteau zi de zi văzând cu ochii.

HILDE: Da... sugarii cresc foarte repede în primele zile.

SOLNESS: Nu-ți poți închipui ce încântare era s-o vezi pe Aline cu cei doi copii... Nu se poate imagina tablou mai frumos. Apoi a venit noaptea incendiului...

HILDE (*încordată*): Ce s-a întâmplat? Spune o dată, a ars cineva o dată cu casa?...

SOLNESS: Nu... Toți au fost salvați...

HILDE: Atunci?

SOLNESS: Spaima a zdruncinat-o îngrozitor pe Aline. Flăcările uriașe, zgomotele înfricoșătoare... Pe urmă... fuga din casă... Intr-o noapte rece ca gheața... Și ea și copiii, scoși din casă, dezbrăcați, așa cum se aflau...

HILDE: Și copiii n-au rezistat?...

SOLNESS: Ba da, au rezistat destul de bine. Dar Aline a făcut febră mare... și din cauza febrei, laptele ei... Ținea cu tot dinadinsul să-i alăpteze ea... zicea că-i datoria ei. Și amândoi... băiețașii noștri, au (*Frângându-și mâinile.*) au...

HILDE: S-au îmbolnăvit... N-au mai putut fi salvați...

SOLNESS: Nu... S-au dus... Ne-au fost luați...

HILDE: Trebuie să fi fost îngrozitor de greu pentru dumneata...

SOLNESS: Destul de greu și pentru mine. Dar de o mie de ori mai greu pentru Aline. (*Încleștându-și mâinile într-un gest de desperare mută.*) Dar de ce? De ce trebuie să se întâmple asemenea nenorociri pe lumea asta? (*Scurt și energic.*) Din ziua în care i-am pierdut, am încetat să mai construiesc biserici, cu voia inimii cu dragoste...

HILDE: Poate că nici turnul de la noi nu ți-ar fi plăcut să-l construiești...

SOLNESS: Așa-i... L-am construit fără dragoste... Numai eu știu cât de fericit, cât de ușurat m-am simțit când l-am văzut terminat.

HILDE: Și eu o știu.

SOLNESS: Iar acum nu mai construiesc... și nici nu voi mai construi vreodată... nici biserici, nici turnuri de biserici.

HILDE (*aprobând încet, cu capul*): Numai case pentru oameni.

SOLNESS: Cămine pentru oameni, Hilde.

HILDE: Da, dar case cu turnuri înalte, cu vârfuri și mai înalte.

SOLNPSS: Da, mai cu seamă asemenea case... (*Trecând la un ton mai ușor.*) Da, vezi dumneata, cum spuneam, incendiul m-a ridicat... în meseria mea de constructor... vreau să spun...

HILDE: De ce nu porți titlul de arhitect, ca și toți ceilalți?

SOLNESS: N-am studii suficiente pentru acest titlu. Tot ce știu, în cea mai mare parte am descoperit singur.

HILDE Totuși ai ajuns destul de sus în carieră.

SOLNESS: Da, am urcat tot mai sus, pornind de pe cenușa incendiului. Am parcelat aproape toată grădina... Am împărțit-o în loturi... Și am construit acolo, exact așa cum mi-am dorit, vile... și așa mi s-a netezit drumul.

HILDE (*privindu-l cercetător*): Ești desigur un om

foarte norocos. După cum ți-au mers treburile, așa s-ar părea.

SOLNESS (*întunecat*): Norocos? Și dumneata spui asta? Ca toată lumea.

HILDE: Fiindcă se pare că așa și este... Numai dacă ai putea să nu te mai gândești atâta la cei doi copii...

SOLNESS (*rar*): La cei doi copii... Nu-i atât de ușor să fugi de amintirea lor, Hilde!

HILDE (*ezitând parcă*): Mai stăruie încă atât de puternic amintirea lor, după atâta vreme... încât să devină o piedică în munca dumitale?

SOLNESS (*privind-o ținută, fără a răspunde*): Un om norocos, spuneai...

HILDE: Și nu ești? Vreau să spun: din celelalte puncte de vedere...

SOLNESS: (*continuând s-o privească*) După toate cele ce ți-am povestit despre incendiu... Hm...

HILDE: Da. Și?

SOLNESS Și nu a încolțit un anumit gând, în mintea dumitale...

HILDE (*căutând în zadar să-și amintească*): Nu, ce fel de gând?...

SOLNESS (*înăbușit, dar subliniat*): Numai și numai datorită incendiului am fost capabil să construiesc case pentru oameni. Căminuri confortabile, plăcute, luminoase, în care tatăl și mama cu toată droaia de copii să poată trăi cu certitudinea, cu bucuria de fiecare zi că există pe lumea asta o fericire cerească... Și, mai ales, cu sentimentul că-și aparțin unul altuia cu totul, de la cele mai mici lucruri până la cele mai mari...

HILDE (*zelos*): Da, dar asta trebuie să însemne pentru dumneata o mare fericire... Să poți face pentru oameni asemenea case minunate...

SOLNESS: Uiți prețul, Hilde! Groaznicul preț pe care a trebuit să-l plătesc ca să pot ajunge atât de departe.

HILDE: Și crezi că nu vei putea scăpa niciodată de acest gând?

SOLNESS: Nu... pentru că spre a ajunge aici, spre a

ajunge să clădesc case, cămine pentru ceilalți, a trebuit mai întâi să renunț eu, pentru toată viața, la propriul meu cămin. Vreau să zic la un cămin pentru o droaie de copii și,. De altfel, în egală măsură, și pentru tată și pentru mamă...

HILDE (*precaut.*): Și a trebuit în adevăr să renunți? Și pentru totdeauna?

SOLNESS (*dând încet din cap*): Țsta a fost prețul norocului meu, de care se vorbește atât... (*Respirând greoi.*) Norocul nu a fost prea ieftin, Hilde.

HILDE (*același joc*): Dar lucrurile nu se mai pot îndrepta?

SOLNESS Nu. Nimeni nu va mai putea schimba nimic, niciodată. Și asta-i numai o consecință a incendiului. Și a bolii de mai târziu a soției mele...

HILDE (*privindu-l nedumerită*): Și totuși, continui să construiești toate aceste odăi pentru copii...

SOLNESS (*serios*): Ai băgat de seamă, Hilde, că imposibilul încearcă întotdeauna să te cheme, să te atragă?

HILDE (*gânditoare*): Imposibilul? (*Animată.*) Ba da! Și dumneata ai simțit la fel?

SOLNESS: Da.

HILDE Atunci și în dumneata stă ascuns un mic demon?

SOLNESS: De ce spui: demon?

HILDE: Ce alt nume i-ai da?

SOLNESS (*ridicându-se*): Da, da, s-ar putea... (*Violent.*) Și atunci, nu trebuie să fi devenit eu însumi un demon? Pentru că, așa cum îmi merge mereu, în tot și în toate!... în tot și în toate!...

HILDE: Ce vrei să spui?...

SOLNESS (*înăbușit, cu emoție lăuntrică*): Fii te rog atentă la ceea ce-ți voi spune, Hilde: Tot ceea ce am reușit să realizez, să construiesc, să creez în numele frumosului, al trăinicieii, al securității și chiar al sublimului... (*împreunându-și degetele*) o, nu-i oare îngrozitor gândul...

HILDE: Ce anume este atât de îngrozitor?

SOLNESS: Că pentru toate astea a trebuit neîncetat să dau ceva în schimb, să plătesc. Nu cu bani, ci cu fericire omenească și nu numai cu propria mea fericire ci și cu a altora? Da, da, înțelegi, Hilde?! Ăsta-i prețul pe care a trebuit să-l plătesc – și eu și alții – pentru situația pe care am dobândit-o... și pentru faima de artist... Și tot timpul, fără încetare, zi de zi, trebuie să am grijă să plătesc din nou pentru mine. Iarăși și iarăși, fără încetare!’

HILDE (*ridicându-se și privindul țință*): Te gândești, desigur, la... la ea.

SOLNESS: Da, în primul rând... la Aline. Fiindcă și Aline a avut vocația ei în viață. Tot așa cum o aveam și eu pe a mea. (*Vocea îi tremură.*) Dar vocația ei a trebuit să fie înăbușită, strivită, călcată în picioare pentru ca a mea să poată să se afirme, să ajungă la un fel de mare triumf. Da, află că Aline avea și ea aptitudinile ei pentru construcții.

HILDE: Ea? Pentru construcții?

SOLNESS (*clătinând din cap*): Nu de case... nu de turnuri cu vârfuri ascuțite... sau altele de felul celor cu care mă îndeletnicesc eu...

HILDE: Dar atunci, ce?

SOLNESS (*cu emoție, blând*): Să construiască sufletele copilașilor, Hilde. Să le clădească astfel încât să aibă acel echilibru, acea noblețe care să-i poată înălța spre tot ceea ce-i frumos, spre tot ceea ce-i armonie. Sufletele care să facă din ei oameni întregi, oameni adevărați. Iată care erau marile resurse ale Alinei... Vocația ei! Și totul zace acum neutilizat și neutilizabil pe deasupra, și de niciun folos pentru nimeni. Exact ca niște mormane de moloz după un incendiu.

HILDE: Da, dar chiar dac-ar fi așa...

SOLNESS: Așa este! Așa este 1 Știu eu.

HILDE: Oricum, dumneata n-ai nicio vină.

SOLNESS (*ațintindu-și ochii asupra ei și dând încet din cap*): Da, vezi, asta-i marea, cumplita întrebare. Asta-i îndoiala care mă torturează zi și noapte.

HILDE: Asta?

SOLNESS: Da... Presupunând că eu aș avea o vină...

într-un anumit sens.

HILDE: Dumneata! Pentru incendiu?

SOLNESS: Pentru tot. Pentru tot și pentru toate... Și poate că totuși... nevinovat... complet nevinovat.

HILDE (*privindu-l îngrijorată*): O! Domnule constructor, dacă poți vorbi așa, atunci totuși ești bolnav.

SOLNESS: Hm... nici n-am să mai fiu vreodată cu adevărat sănătos, din acest punct de vedere...

(Ragnar deschide cu precauție ușa cea mică din colțul sting. Hilde înaintează.)

RAGNAR (*îndată ce o zărește pe Hilde*): A! Scuzați-mă, domnule Solness... (*Vrea să se retragă.*)

SOLNESS: Nu, nu, rămâi. Să aranjăm ce avem de aranjat...

RAGNAR: O, dacă s-ar putea...

SOLNESS: După câte am auzit, nu-i merge mai bine tatălui dumitale.

RAGNAR: Tata se apropie de sfârșit... De aceea... vă rog fierbinte, scrieți câteva cuvinte bune pe una dintre foi... să le poată citi tata, acum, cât mai e în viață...

SOLNESS (*violent*): Te rog să nu-mi mai vorbești de desenele dumitale.

RAGNAR: Le-ați văzut?

SOLNESS: Da, le-am văzut.

RAGNAR: Și nu sunt bune de nimic? Și nici eu nu sunt bun de nimic?

SOLNESS (*evaziv*): Rămâi la mine, Ragnar. Vei avea tot ce vei voi. Și te vei putea căsători cu Kaja, vei duce o viață fără griji. Poate că vei fi chiar fericit. Dar renunță la ideea de a construi singur, independent...

RAGNAR: Da, bine... Să mă reped atunci până acasă, să-i spun tatei. I-am făgăduit... Să-i spun tatei... înainte să moară... ce răspuns mi-ai dat?...

SOLNESS (*luptându-se cu sine însuși*): Da, spune-i. Din partea mea, spune-i ce vrei. Cel mai bine ar fi însă să nu-i spui nimic. (*Hotărât.*) Nu pot face într-altfel, Ragnar!

RAGNAR: Aș putea să-mi iau desenele.

SOLNESS: Da, ia-le, ia-le odată! Sunt pe masă.

RAGNAR (*ducându-se într-acolo*): Mulțumesc.

HILDE (*punând mina pe mape*): Nu, nu, lăsați-le aici.

SOLNESS: De ce?

HILDE: Fiindcă vreau și eu să le văd...

SOLNESS: Dar le-ai... (*Către Ragnar.*) Bine, lasă-le acolo.

RAGNAR: Cu plăcere.

SOLNESS: Și acum, du-te numaidecât acasă, lângă tatăl dumitale.

RAGNAR: Da, ar trebui să mă duc...

SOLNESS (*desperat*): Ragnar, nu trebuie să-mi ceri ceea ce nu pot. Auzi, Ragnar? Nu trebuie.

RAGNAR: Nu, nu. Iertați-mă. (*Se apleacă și salută; iese apoi pe ușa din colț. Hilde se duce și se așază pe un scaun, lângă oglindă.*)

HILDE (*privind furioasă la Solness*): E foarte urât ce-ai făcut.

SOLNESS: Și dumneata o spui asta?

HILDE: Da, oribil! Groaznici. Câtă cruzime, câtă răutate...

SOLNESS: Dar nu înțelegi disperarea mea?

HILDE: Chiar așa fiind... Tot n-ai dreptate...

SOLNESS: Dar chiar dumneata spuneai adineauri că numai eu ar trebui să am dreptul să construiesc.

HILDE: Asta o pot spune eu, dar nu dumneata. Dumneata n-ai voie s-o spui.

SOLNESS: Ba cred că am, mai mult ca oricine. La prețul pe care mi-am cumpărat situația!

HILDE Ei da, cu ceea ce numeai „confort casnic” sau ceva asemănător!...

SOLNESS: Și cu liniștea mea sufletească pe deasupra!

HILDE (*ridicându-se*): Liniștea sufletească! (*Cu simțire, din suflet.*) Da, da, ai dreptate! Bietul constructor! Și îți închipui că...

SOLNESS (*râzând liniștit*): Hilde, așează-te te rog la

loc... Am să-ți povestesc ceva vesel.

HILDE (*încordată, se așază*): Te ascult.

SOLNESS: Povestea - ascultată - pare la început aproape ridicolă. Pornește de la un fleac... dar chiar în jurul acestui lucru fără importanță - o simplă crăpătură într-un simplu horn... — se învâртеște, după cum vei vedea, întreaga poveste...

HILDE: Numai despre atât e vorba?

SOLNESS: Nimic în plus pentru început. (*Trage un scaun lângă Hilde și se așază.*)

HILDE (*nerăbdătoare, lovindu-și genunchii cu palma*): Va să zică, o apăiurăantimreluanj!

SOLNESS: Observasem crăpătura încă mult înainte de incendiu. De câte ori mă urcam în pod, mă uitam dacă mai există.

HILDE: Și era?

SOLNESS: Da, fiindcă nimeni în afară de mine nu știa de acea crăpătură.

HILDE: Și n-ai vorbit nimănui despre...

SOLNESS: Nu, nimănui. Nimic.

HILDE: Și nici măcar nu te-ai gândit s-o reperi?

SOLNESS: Ba m-am gândit, dar n-am ajuns niciodată s-o fac. De câte ori am vrut s-o repar, parcă o mână străină se opunea, mă împiedica... Astăzi nu, dar mâine... îmi spuneam. Și niciodată n-am apucat s-o repar.

HILDE: De e, e această indolență?... De ce tot animai?

SOLNESS: Pentru că mă tot gândeam... (*Încet și înăbușit.*) tot timpul. Mă gândeam: cu ajutorul acelei mici crăpături negre... din hornul casei, dacă n-aș putea să urc... Să devin constructor.

HILDE (*privind drept înainte*): Trebuie să fi fost extrem de pasionant!

SOLNESS: Era un gând care pusese cu totul stăpânire pe mine... Și în același timp, totul mi se părea atât de simplu, de ușor de înfăptuit... Mi-aș fi dorit să se întâmple în toiul iernii. Intr-o zi, cu puțin înainte de ora prânzului. Să, fiu plecat cu. Aline, într-o plimbare cu sania.

Acasă, servitorii să încingă bine sobele.

HILDE: ... De aceea și doreai să fie ger mare în ziua aceea.

SOLNESS: Da, un ger să crape pietrele. Iar servitorii să încingă bine sobele, dorind ca Aline să găsească o căldură plăcută în casă, atunci când se va întoarce din plimbare...

HILDE: Fiindcă ea, desigur, suferă de frig.

SOLNESS: Da, e friguroasă. Așa că, întorcându-ne acasă, am fi văzut de departe fumul...

HILDE: Numai fumul?

SOLNESS: Mai întâi fumul. Pe urmă, ajunși la poarta grădinii, am fi văzut toată hardughia aceea de lemn mistuindu-se într-o mare de foc. Așa mi-aș fi dorit să se întâmple, vezi dumneata.

HILDE: Doamne, Dumnezeule, de ce nu s-a putut întâmpla chiar așa?

SOLNESS: Da, Hilde, te și poți întreba de ce!

HILDE: Dar, ascultă-mă, domnule constructor, ești absolut sigur că focul se datorește crăpăturii aceleia mici din coș?

SOLNESS: Nu, dimpotrivă. Sunt absolut convins că nu are nimic a face cu incendiul.

HILDE: Atunci?

SOLNESS: S-a stabilit cu precizie că incendiul a izbucnit într-o garderobă, în cu totul alt colț al casei.

HILDE: Atunci ce tot ai cu hornul ăla crăpat, ce tot vorbești de el?

SOLNESS: Poți să mă mai ascuți încă puțin, Hilde?

HILDE: Da, sigur, dar cată să vorbești mai... rațional...

SOLNESS: Voi încerca. (*Își trage mai aproape scaunul.*)

HILDE: Hai, spune atunci totul, domnule constructor.

SOLNESS (*confidențial*): Nu crezi și dumneata, Hilde, că există pe lumea asta oameni cu totul ieșiți din comun, oameni aleși, înzestrați cu darul... cu puterea de a-și dori un lucru, de a voi să-l aibă cu tot dinadinsul... de a-l cere,

cu gândul numai, dar cu atâta forță, cu o forță de neclintit, încât până la urmă, trebuie să-l dobândească...

HILDE (*cu o expresie nelămurită în ochi*): Dacă-i așa, hai să încercăm o dată – și să vedem, poate fac și eu parte dintre cei aleși.

SOLNESS: De unul singur nu poți înfăptui lucruri atât de mari. O, nu, ca să iasă ceva trebuie să n-ai ai. Și ajutoare și slujitori. Dar nici ei nu vin de la sine. Trebuie să-i strigi neîncetat, cu tenacitate, cu încăpățănare. Lăuntric, înțelegi?

HILDE: Ce fel de ajutoare și ce fel de slujitori?

SOLNESS: Despre ei om vorbi altă dată. Să revenim la povestea cu incendiul.

HILDE: Crezi că incendiul nu ar fi avut loc niciodată, dacă nu ți l-ai fi dorit?

SOLNESS: Dacă acea casă ar fi aparținut bătrânului Knut Brovik, niciodată, niciodată n-ar fi ars într-un moment atât de potrivit și atât de favorabil. De asta sunt absolut sigur. Fiindcă el nu se pricepe să cheme ajutoare și nici slujitori. (*Ridicându-se neliniștit.*) Vezi, Hilde, tot eu port deci vina că cei doi băiețași au trebuit să plătească cu viața. Și pot fi scutit de vina că Aline nu a devenit ceea ce ar fi putut și ar fi trebuit să devină? Așa cum dorea ea cel mai mult?

HILDE: Da, dar din moment ce numai ajutoarele și slujitorii au fost aceia care...

SOLNESS: Dar cine i-a chemat? Eu! Eu! Iar ei au venit și erau supus voinței mele. (*Cu o agitație crescândă.*) Siesta numește lumea a avea norocul de partea ta. Dar eu am să-ți spun ce simți când ai acest noroc! Simți aici, în piept, o rană vie, o bucată de carne de pe care ți s-a smuls pielea. Iar ajutoarele și slujitorii se duc și jupoaie de piele alți oameni, pentru a-mi înveli rana mea, pentru a mi-o închide. Și totuși, rana nu se vindecă niciodată, mi se închide niciodată! 6, dacă ai ști cât poate să ardă și sa te macine câteodată!

HILDE (*pricindu-l cu atenție*): Ești bolnav, domnule constructor. Da, cred că ești într-adevăr bolnav.

SOLNESS: Spune mai degrabă „nebun”; asta gândești.

HILDE: Nu, nu cred că mințile îți lipsesc...

SOLNESS: Dar ce atunci? Hai spune!

HILDE: Mă întreb dacă nu cumva ai venit, pe lume cu o conștiință care nu-i teafără...

SOLNESS: O conștiință care nu-i teafără? Ce dracu o mai fi și asta?

HILDE: Da, așa cred, conștiința dumitale e în general foarte slăbită. A fost firavă de la bun început. Prea delicat construită. Nu suferă să fie zdruncinată. Nu poate ridica, nici suporta ceea ce este prea greu.

SOLNESS (*mormăind*): Hm, și așa putea să întreb cum ar trebui să fie o conștiință?

HILDE: Fiind vorba despre dumneata, cred că ar trebui să fie o conștiință cu adevărat robustă.

SOLNESS: Așa? Robustă? Hm! Da! Dar dumneata ai o conștiință robustă?

HILDE: Da', cred că da. Cel puțin până acum nu am remarcat să fie altfel.

SOLNESS Bănuiesc că nici n-a fost pusă în mod direct la vreo încercare mai deosebită...

HILDE (*cu un tremur în jurul gurii*): Dar nici prea ușor nu mi-a venit să-mi părăsesc tatăl, la care țin atât de mult. Atât de mult...

SOLNESS: Aș! Pentru o lună, două...

HILDE: Sunt sigură că nu mă voi mai întoarce niciodată acasă...

SOLNESS: Niciodată? Dar de ce ai plecat de lângă el?

HILDE (*jumătate serioasă, jumătate glumind*): Ai uitat din nou că au trecut cei zece ani?

SOLNESS: Ei, vorbe! Trebuie să fi fost ceva în neregulă la dumneata... Nu?

HILDE (*întru totul serioasă*): Nu, ceva, aici, înlăuntrul meu, care mă mâna încoace, parcă mă biciuia încontinuu... Mă atrăgea, mă tortura în același timp...

SOLNESS (*cu înfrigurare*): Și în dumneata, ca și în

mine... (*Pauză.*) Da, Hilde... Ne aflăm în fața aceleiași mister. Și în dumneata stă ascuns un mic demon, ca și în mine. Un mic demon, ascultă ce-ți spun, care dinlăuntrul nostru cheamă puterile dinafară. Și, atunci trebuie să i te supui. Chiar de vrei sau chiar de nu vrei.

HILDE: Cred că aproape ai dreptate, domnule constructor.

SOLNESS (*mergând de colo-colo*): O, Hilde, sunt atât! de-mulți diavoli pe lumea asta, pe care nu-i putem vedea.

HILDE: Diavoli?

SOLNESS (*oprindu-se*): Diavoli buni și diavoli răi. Diavoli cu părul blond și diavoli cu părul negru. Barem de-am putea ști întotdeauna dacă cei pe care-i adăpostim în noi sunt dintre cei luminoși, sau dintre cei întunecați... (*Pornind din nou.*) Ha, ha, ar fi totul foarte simplu, atunci!

HILDE (*urmărindu-l cu privirea*): Sau dacă am avea o conștiință într-adevăr foarte robustă, care să plesnească de sănătate.

SOLNESS: Ca să poți îndrăzni să faci totul, pentru ceea ce îți dorești mai mult. (*Oprindu-se lângă consolă.*) Din acest punct de vedere cred că cei mai mulți sunt tot atât de infirmi ca și mine...

HILDE: Se prea poate să fie și așa.

SOLNESS (*sprijinindu-se de masă*): În cărțile cu legende... ai citit vreodată vreuna?

HILDE: Cum nu! Pe vremea mea, mai citeam cărți...

SOLNESS: În cărțile cu legende, stă scris despre vikingii care au navigat spre țări străine, jefuind, arzând și ucidând oameni...

HILDE: Și răpind femeii...

SOLNESS: ... pe care apoi le păstrau pentru ei...

HILDE: ... ducându-le pe vasele lor...

SOLNESS: ... și purtându-se cu ele ca cei mai răi dintre demoni...

HILDE (*privind înainte, cu ochii pe jumătate voalați*): Cred că trebuie să fi fost pasionant.

SOLNESS (*cu un râs scurt, ca un mormăit*): Da, să

răpești femeii?

HILDE: Să fii răpită.

SOLNESS (*privind-o o clipă*): A, asta!

HILDE (*ca pentru a pune capăt conversației*): Și unde voiai să ajungi cu vikingii dumitale, domnule constructor?

SOLNESS: A, da, pentru că flăcăii ăia, ei, da, aveau conștiințe solide, robuste. Când se întorceau acasă, se puneau pe băutură și pe mâncare... și pe deasupra mai erau veseli, senini ca niște copii. Iar femeile! De multe ori nu mai voiau să plece de lângă ei. Poți înțelege asta?

HILDE: Pe femeii le înțeleg grozav de bine.

SOLNESS: Aha! Poate și dumneata ai putea face la fel?

HILDE: De ce nu?

SOLNESS: Să trăiești de bunăvoie cu un om atât de brutal?

HILDE: De-ar fi chiar foarte brutal, o dată ce aș fi ajuns să țin cu adevărat, atunci...

SOLNESS: Ai putea ajunge să ții la un astfel de om?

HILDE: Doamne, Dumnezeuule, după câte știu nu stă ia puterea noastră să alegem pe cine vom iubi.

SOLNESS (*privind-o gânditor*): Nu, nu... Hotărâște desigur demonul dinlăuntrul nostru...

HILDE (*râzând ușor*): Și-apoi și toți acei diavoli ciudați pe care-i cunoști atât de bine și cu care te înțelegi... cei bruni, ca și cei blonzi...

SOLNESS (*cu căldură, încet*): Mi-aș dori ca diavolii să aleagă cu băgare de seamă pentru dumneata, Hilde.

HILDE: Pentru mine au și ales de mult. O dată pentru totdeauna.

SOLNESS (*privind-o adânc*): Hilde, dumneata... ești ca o pasăre sălbatică, de pădure.

HILDE: departe de mine! Eu nu mă ascund în tufișuri.

SOLNESS: Nu, nu. Te-aș compara mai degrabă cu o pasăre răpitoare.

HILDE: Da, poate... mai curând. Poate. (*Cu mare violență.*) Și de ce n-aș fi o pasăre de pradă? De ce nu m-aș

duce și eu după pradă? Să-mi iau prada la care poftesc? Dacă într-adevăr o pot înhăța cu ghearele mele, înseamnă că îmi și aparține.

SOLNESS: Hilde, știi ce ești?

HILDE: Da, ceva... un fel de pasăre ciudată.

SOLNESS: Nu. Ești clipa când apar zorile. Când mă uit la dumneata, e ca și cum aș privi un răsărit de soare.

HILDE: Spune-mi, domnule constructor, ești sigur că nu m-ai chemat niciodată? Așa, lăuntric?

SOLNESS (*precaut și încet*): Aproape, îmi vine să cred c-am făcut-o.

HILDE: Ce-ai voit de la mine?

SOLNESS: Nimic.

HILDE (*surâzând*): Tinerețea de care-ți este atât de tare frică?

SOLNESS (*dând încet din cap*): Și după care tânjesc atât de mult...

HILDE (*se ridică, se duce la măsuță și se întoarce cu mapa lui Ragnar Brovik. Întinzându-i mapa*): Prin urmare, acestea sunt desenele care...

SOLNESS (*scurt, respingând*): Lasă te rog acolo neroziile alea. Le știi pe de rost.

HILDE: Da, dar vei scrie totuși ceva pe ele...

SOLNESS: Să scriu? Pentru nimic în lume!

HILDE: Dacă n-ar fi decât pentru că bietul bătrân trage să moară. N-ai putea măcar înainte de cea din urmă despărțire să-i dăruiești o bucurie – lui, și fiului său? Ar obține poate o comandă pentru o construcție, cu ajutorul desenelor astea...

SOLNESS: Da, asta-i: comanda ar obține-o, însă construcția nu va fi niciodată capabil s-o facă acest „mare geniu”.

HILDE: Dar, pentru numele lui Dumnezeu, chiar dacă lucrurile stau așa, n-ai putea totuși minți, barem un pic mic de tot?

SOLNESS (*furios*): Să mint? Hilde, pleacă de-aici cu toate desenele astea, pe care numai diavolul le-a adus...

HILDE (*trăgând mapa mai înspre ea*): Tț! Tț! Tț! Gata

să sari la mine, să mă muști. Dumneata vorbești de diavoli... Dar mi se pare mai degrabă că tocmai dumneata te porți ca un diavol... (*Privind în jur.*) Există aici condei și cerneală?

SOLNESS: Nu am aici, în odaie.

HILDE (*îndreptându-se spre ușă*): Dar dincolo, unde lucrează domnișoara, desigur că aveți.

SOLNESS: Rămâi aici, Hilde. M-ai îndemnat să mint. Da... Bine. Da... Pentru bătrânul lui tată, aș putea-o face... Pentru că lui i-am distrus odată cariera. Cu el am dat odată de pământ.

HILDE: Și cu el?

SOLNESS: Da, ca să-mi fac mie loc. Dar pentru nimic în lume, nu-i voi îngădui lui Ragnar să se afirme.

HILDE: Sărmanul, nici n-ar reuși dacă este în adevăr atât de incapabil...

SOLNESS (*apropiindu-se de ea și șoptind*): Dacă Ragnar Brovik face un pas înainte, dacă Ragnar reușește să se afirme, mă doboară el pe mine. Mă desființează, cum l-am desființat eu pe tatăl său.

HILDE: Te doboară... Te desființează? Așadar, e o forță, e un om capabil?...

SOLNESS: Da, te pot asigura că este capabil. El e tineretul care stă gata să-mi bată în ușă! Și cu o singură mișcare să-l dea la o parte pe constructorul Solness, cu tot ce reprezintă el...

HILDE (*privindu-l tăcut, cu reproș*): Și-atunci, ții ușa încuiată? Să nu mai poată intra nimeni? (*Cu dezgust.*) Uff!

SOLNESS: Pe mine lupta m-a costat sânge, sânge din inimă. Pentru că totul a fost o luptă... Și afară de asta mă și tem: ajutoarele și slujitorii mei nu mă mai ascultă acum.

HILDE: Atunci trebuie să te ajuți singur, cu propriile dumitale mâini. E singura soluție...

SOLNESS: În zadar, Hilde. Contralovitura vine. Mai devreme sau mai târziu. Trebuie să plătesc. Scadenta este neînduplecată.

HILDE (*cu frică, își astupă urechile*): Nu, nu spune asta! Vrei să-mi iei viața luându-mi tocmai ceea ce pentru

mine, înseamnă mai mult decât viața?

SOLNESS: Și ce înseamnă pentru dumneata mai mult decât viața?

HILDE: Să te văd mare. Să te văd cu coroana în mână, sus, sus de tot, pe vârful unui turn. (*Din nou liniștită.*) Ei, hai, pune acum mâna pe creion... Nu se poate să n-ai un creion la îndemână.

SOLNESS (*scoțând un notes*): Da, am aici.

HILDE (*depunând mapa pe masa de lângă canapea*): Bine. Și-acum, domnule constructor, ne așezăm amândoi aici... (*Solness se așază la masă. Hilde trece în spatele lui, aplecată deasupra spătarului scaunului.*) Așa... Și-acum, scrie-mi pe unul dintre desene câteva cuvinte. Scrie-mi câteva cuvinte foarte bune, foarte calde, pentru primejdiosul ăsta de Roald – sau cum l-o mai fi chemând!

SOLNESS (*scrie câteva linii, apoi întoarce capul și se uită în sus spre Hilde*): Hilde, spune-mi, te rog...

HILDE: Ce?

SOLNESS: Dacă m-ai așteptat timp de zece ani...

HILDE: Ei, da! Și?

SOLNESS: De ce nu mi-ai scris? Ți-aș fi putut răspunde...

HILDE (*grăbit*): Nu, nu, nu! Tocmai asta n-am vrut.

SOLNESS: De ce nu?

HILDE: Mi-era teamă de un răspuns... Poate s-ar fi prăbușit totul pentru mine... Dar parcă era vorba să scriem ceva pe desene, domnule, constructor.

SOLNESS: Așa și vom face...

HILDE (*se apleacă și îl privește, în timp ce el scrie*): Așa, cu căldură, din inimă, din toată inima... Ah! cât îl urăsc, cât de mult îl urăsc pe Roald ăsta.

SOLNESS (*în timp ce scrie*) Dumneata, Hilde, ai ținut vreodată cu adevărat la cineva?

HILDE (*aspru*): Ce tot spui?

SOLNESS: Întreb dacă ai ținut vreodată cu adevărat la cineva.

HILDE: Vrei să spui, desigur, la altcineva.

SOLNESS (*ridicând privirea spre ea*): Da, la

altcineva. Ai ținut vreodată, în acești zece ani? La nimeni? Niciodată?

HILDE: Ba da, odată, așa... în treacăt... între timp. Când eram îngrozitor de furioasă pe dumneata, fiindcă nu mai veneai.

SOLNESS: Atunci te-ai... ocupat și de altul?

HILDE: Puțin. Foarte puțin... Timp de o săptămână, poate două... Ei, drăcie, dar cred că știi prea bine cum se întâmplă lucrurile astea, domnule constructor...

SOLNESS: Hilde! De ce ai venit?

HILDE: Îți pierzi vremea cu conversația și în timpul ăsta, bietul bătrân poate că moare...

SOLNESS: Răspunde-mi, Hilde, ce vrei de la mine?...

HILDE: Vreau să-mi dai împărăția mea.

SOLNESS: Hm! *(Se uită fugitiv către ușa din stânga și continuă să scrie pe desene. În aceeași clipă intră doamna Solness. Are câteva pachete în mână.)*

DOAMNA SOLNESS: Uite, sunt aici câteva nimicuri pentru dumneata, domnișoară Wangel. Pachetele mai mari trebuie să sosească îndată, de la magazin.

HILDE: Dar sunteți nemaipomenit de drăguță cu mine!

DOAMNA SOLNESS: Nu mi-am făcut decât datoria. Nimic altceva...

SOLNESS *(recitind cele scrise)*: Aline!

DOAMNA SOLNESS: Da?

SOLNESS: N-ai văzut cumva? Domnișoara contabilă e dincolo, în birou?

DOAMNA SOLNESS: Bineînțeles, e acolo.

SOLNESS *(punând desenele în mapă)*: Hm!

DOAMNA SOLNESS: Stătea în fața pupitrului, așa cum obișnuiește să stea întotdeauna când trec eu prin odaie.

SOLNESS Atunci să i le dau ei: Și să-i spun că... *(Se ridică.)*

HILDE *(ia mapa)*: O, nu, lăsați-mi mie bucuria asta... *(Se îndreaptă spre ușă, se întoarce din drum.)* Cum se, numește... ea?

SOLNESS: Se numește domnișoara Fosli.

HILDE: Uf, ce rece sună! Voiam să întreb care îi este prenumele...

SOLNESS: Kaja, cred.

HILDE (*deschide ușa și strigă*): Kaja. Vino, te rog! Dar repede! Repede! Constructorul vrea să-ți vorbească.

KAJA (*apărând în deschizătura ușii și privind intimidată*): Aici sunt!

HILDE (*întinzându-i mapa*): Uite, Kaja, desenele... Acum poți să i le duci; domnul constructor a scris câteva aprecieri pe unul dintre ele...

KAJA: Oh! în sfârșit!

SOLNESS: Dați-le bătrânului cât se poate mai repede.

KAJA: Mă duc îndată acasă la el... și i le dau.

SOLNESS: Da, du-te... Și astfel, Ragnar va putea începe să construiască...

KAJA: Îi permiteți să vie aici și să vă mulțumească pentru tot?...

SOLNESS (*aspru*): Nu vreau să primesc niciun fel de mulțumiri. Predă-i te rog asta din partea mea, odată cu salutărilor mele...

KAJA: Da, îi voi...

SOLNESS: Și mai spune-i în același timp că nu mai am nevoie de el. Și nici de dumneata.

KAJA (*cu voce stinsă și tremurândă*): Nici de mine!

SOLNESS: Acum vei avea desigur alte lucruri la care să te gândești și de care să te îngrijești. Este și firesc... Așa că du-te acasă, cu desenele astea cu tot, domnișoară Fosli. Și cât mai repede! Mă auzi?

KAJA (*același joc*): Da, domnule Solness. (*Iese.*)

DOAMNA SOLNESS: Doamne, ce ochi răi are!

SOLNESS: Cine? Ea?! Biata găsculiță!

DOAMNA SOLNESS: Nu știu dacă ani înțeles bine, Halvard... într-adevăr, îi concediezi?

SOLNESS: Da.

DOAMNA SOLNESS: Și pe ea?..

SOLNESS: Nu era chiar dorința ta?

DOAMNA SOLNESS: Dar cum te poți lipsi de ea? A, da, probabil ai și găsit pe cineva care s-o înlocuiască, Halvard.

HILDE (*veselă*): În niciun caz... nu asta este menirea mea - să stau în fața unui pupitru și să scriu într-un catastif...

SOLNESS: Lasă, Aline, găsim noi pe cineva. Acum nu trebuie să te gândești la nimic altceva decât că ne vom muta în casa cea nouă... Și trebuie să ne mutăm cât mai degrabă, în seara asta chiar vom înălța coroana pe casă. (*Către Hilde.*) Pe casă... sus de tot, în vârful turnului. Ce spui de asta, domnișoară Hilde?

HILDE (*privindu-l țință, cu ochi scânteietori*): Va fi extraordinar! Și eu voi fi încântată să vă mai pot vedea o dată înălțându-vă din nou, atât de sus.

SOLNESS: Pe mine?

DOAMNA SOLNESS: Dumnezeu! Domnișoară Wangel, dar cum îți poate trece măcar prin minte!... Soțul meu! El, care ametește atât de ușor...

HILDE: Ametește! Nu, cu siguranță că nu-i adevărat!

DOAMNA SOLNESS: Ba da, așa-i...

HILDE: Dar eu l-am văzut cu ochii mei, l-am văzut urcându-se sus, sus, până în vârful unui turn de biserică!

DOAMNA SOLNESS: Da, am auzit și eu vorbindu-se... Dar nu poate fi adevărat... E cu totul imposibil...

SOLNESS (*violent*): Imposibil, imposibil! Totuși eu, eu și nu altul, m-am urcat până acolo, sus... Și am stat acolo, sus...

DOAMNA SOLNESS: Dar cum poți spune una ca asta, Halvard? Tu, care nu suporti nici măcar să ieși pe balconul de la celălalt etaj. Și așa ai fost întotdeauna.

SOLNESS: Poate-ți va fi dat să vezi în seara asta că sunt cu totul altfel...

DOAMNA SOLNESS (*speriată*): Nu, nu, nu! Cu ajutorul lui Dumnezeu, sper să nu-mi fie niciodată dat să văd așa ceva. Îi voi trimite imediat câteva cuvinte doctorului. El te va convinge să renunți...

SOLNESS: Dar, Aline...

DOAMNA SOLNESS: Fiindcă ești totuși bolnav, Halvard. Altfel nu se explică... Doamne, Dumnezeu! (*Iese grăbită prin dreapta.*)

HILDE (*privindu-l încordat pe Solness*): E adevărat sau nu?

SOLNESS: Că sufăr de amețeli?

HILDE: Că Halvard Solness, constructorul meu, nu îndrăznește, nu poate urca atât de sus pe cât de înalt clădește?

SOLNESS: Așa privești dumneata lucrurile?

HILDE: Așa.

SOLNESS: În curând voi ajunge să cred că niciun ascunziș din mine nu mai poate rămâne în siguranță față de dumneata.

HILDE (*privind pe fereastra nișei*): Va să zică acolo sus, sus de tot...

SOLNESS (*apropiindu-se*): În odaia cea mai de sus, din turn, acolo ai putea locui dumneata, Hilde. Acolo ai putea trăi ca o prințesă.

HILDE (*ascultând; amestec de seriozitate și glumă*): Mi-ai făgăduit, doar...

SOLNESS: Ți-am făgăduit? Adevărat?

HILDE: Vai!! Domnule constructor!!! Mi-ai spus că voi fi o prințesă. Și că-mi vei dăruia o împărăție. Și apoi mi-ai luat și... Ei!

SOLNESS (*precaut*): Ești absolut sigură că nu a fost un vis, o închipuire care ți-a rămas adânc întipărită în minte?

HILDE (*tăios*): Și că în realitate, dumneata n-ai făcut nimic?

SOLNESS: Mai știu eu ce să spun... (*Mai încet.*) Dar ceea ce știu sigur acum, este că eu...

HILDE: Că dumneata... Spune-o numaidecât!

SOLNESS: Că, sigur, ar fi trebuit s-o fac.

HILDE (*cu o izbucnire de cutezanță*): Niciodată, niciodată în viața dumitale, nu-i așa? Și în nicio împrejurare nu ai amețit...

SOLNESS: Așadar, în seara asta înălțăm coroana,

prințesă Hilde.

HILDE (*cu un tremur ușor împrejurul gurii*):
Deasupra noului dumneavoastră cămin!

SOLNESS: Deasupra casei celei noi... care niciodată
nu va fi și pentru mine un cămin. (*Iese pe ușa care dă în
grădină.*)

HILDE (*se uită drept înainte, cu o privire voalată și
spune pentru sine, în șoptă; se aud doar cuvintele*):
Pasionant... Extraordinar de pasionant...

---- CORTINA ----

ACTUL III

*O verandă largă, în locuința constructorului Solness.
În stânga se poate vedea o parte din casă cu ușa care dă
spre balcon. Balustradă în față, la dreapta. Ceva mai în
fund, pe partea mai îngustă a verandei, o scară coboară
către partea mai din vale a grădinii. În grădină, pomi mari
și bătrâni își întind ramurile deasupra verandei și către
casă. În fund, la dreapta, printre pomi, se zărește partea
de jos a noii vile cu schelă împrejurul porțiunii pe care se
află turnul. În fund, grădina este împrejmuită de un gard
vechi de lemn. De cealaltă parte a gardului, o stradă cu
case mici, joase și dărăpănate.*

*Cer de după-amiază, cu nori luminați de soare. Pe
verandă, de-a lungul peretelui casei, o bancă iar în fața ei
o masă lungă. De cealaltă parte a mesei, un fotoliu și
Câteva taburete. Toate mobilele sunt din nuiele împletite.*

*Doamna Solness, înfășurată într-un șal mare, alb de
crep, se odihnește în fotoliu, privind fix spre dreapta. După
câteva clipe, apare Hilde Wangel urcând scara dinspre
grădină. Este îmbrăcată ca în actul anterior, dar cu pălăria
pe cap și la piept un buchețel de floricele obișnuite de
câmp.*

DOAMNA SOLNESS (*întorcând puțin capul*): V-ați plimbat prin grădină, domnișoară Wangel?

HILDE: Da, am dat o mică raită...

DOAMNA SOLNESS: Și, după câte văd, ați găsit și flori.

HILDE: O, da! Sunt câte vreți. Printre boschete.

DOAMNA SOLNESS: Nu mai spuneți! Mai sunt încă și acum? E adevărat, eu nu ajung până acolo aproape niciodată.

HILDE (*apropiindu-se*): Cum se poate? Nu vă refugiați măcar puțin în fiecare zi în grădină?

DOAMNA SOLNESS (*cu un surâs șters*): Eu nu mă mai refugiez nicăieri. Acum n-o mai fac...

HILDE: Și nu vă duceți măcar așa, din când în când, să salutați toate minunățiile de acolo?

DOAMNA SOLNESS: Totul mi-a devenit atât de străin, îmi era parcă și teamă, într-o vreme, s-o mai revăd...

HILDE: Propria dumneavoastră grădină?

DOAMNA SOLNESS: Nu mi se mai pare a mea, acum.

HILDE: Ce vreți să spuneți?

DOAMNA SOLNESS: Nu, nu mai este ce-a fost. Nu mai este ca atunci...! când trăiau părinții mei... E dureros, e păcat cât de mult s-a luat din grădină, domnișoară Wangel. Închipuiți-vă, au parcelat-o și au construit case pentru oameni străini. Oameni pe care nu-i cunosc. Care locuiesc acolo, și privesc pe geam...

HILDE (*cu o expresie luminoasă*): Doamnă Solness!

DOAMNA SOLNESS: Da?

HILDE: Îmi dați voie să stau puțin aici, lângă dumneavoastră?

DOAMNA SOLNESS: Da, cu plăcere, dacă vreți...

HILDE (*trăgând un taburet Ungă fotoliu și așezându-se*): A, aici poți într-adevăr să stai și să te încălzești la soare ca o pisică.

DOAMNA SOLNESS (*punând mâna ușor pe ceafa ei*):

E drăguț din partea dumneavoastră că vreți să stați lângă mine. Credeam că vreți să intrați la soțul meu.

HILDE: Ce să caut la el?

DOAMNA SOLNESS: Să-l ajutați... gândeam...

HILDE: O, nu!! De altfel, nici nu-i înăuntru... E afară, cu muncitorii. Dar pare atât de furios... încât nici n-am mai avut curajul să-i vorbesc...

DOAMNA SOLNESS: În fond, e atât de blând și de duios.

HILDE: El?

DOAMNA SOLNESS: Dumneavoastră nu-l cunoașteți destul de bine, domnișoară Wangel.

HILDE (*privind-o cu căldură*): Sunteți bucuroasă că vă mutați în casa cea nouă?

DOAMNA SOLNESS: Ar trebui să fiu bucuroasă, de vreme ce Halvard o dorește.

HILDE: Nu la asta mă gândeam...

DOAMNA SOLNESS: Cum să nu, cum să nu, domnișoară Wangel. E doar de datoria mea să-i cedez. Dar uneori e atât de greu să-ți silești firea să dea ascultare...

HILDE: Da, într-adevăr, trebuie să fie destul de greu.

DOAMNA SOLNESS: Puteți să mă credeți! Mai ales când ești o ființă atât de imperfectă cum sunt eu.

HILDE: Și mai ales când omul a trecut prin atâtea greutăți cum ați trecut dumneavoastră.

DOAMNA SOLNESS: De unde știți?

HILDE: Mi-a spus soțul dumneavoastră.

DOAMNA SOLNESS: Cu mine atinge atât de puțin aceste subiecte. Da, credeți-mă, domnișoară Wangel, am trecut prin mai mult decât destule în viața mea.

HILDE (*privind cu interes la ea și dând încet din cap*): Biata doamnă Solness. Mai întâi, v-a ars casa.

DOAMNA SOLNESS (*cu un suspin*): Da. Tot ce era al meu a ars.

HILDE: După aceea a urmat ce-a fost mai cumplit.

DOAMNA SOLNESS (*privind-o întrebător*): Mai cumplit?

HILDE: Da, ceea ce a fost mai îngrozitor...

DOAMNA SOLNESS: Ce vreți să spuneți?

HILDE (*încet*): Ați pierdut băiețașii. Pe amândoi...

DOAMNA SOLNESS: A, da! Copiii! Da, vedeți, asta a fost altceva... A fost o hotărâre venită de sus. Și în fața unei astfel de hotărâri, trebuie să te pleci și să mai și mulțumești pe deasupra.

HILDE: Și o faceți?

DOAMNA SOLNESS: Nu întotdeauna, din păcate. Știu foarte bine că-i datoria mea. Cu toate astea, nu pot...

HILDE: Da, vă înțeleg foarte bine...

DOAMNA SOLNESS: Și deseori trebuie să-mi spun mie însumi că a fost o pedeapsă dreaptă.

HILDE: De ce?

DOAMNA SOLNESS: Pentru că nu fusesem destul de statornică în nenorocire.

HILDE: Dar nu înțeleg atunci, cum...

DOAMNA SOLNESS: O, nu, nu, domnișoară Wangel, nu-mi mai vorbiți despre cei doi copilași! Nu trebuie decât să ne bucurăm pentru ei. Fiindcă ei, ei o duc acum bine, atât de bine! Nu, în viață pierderile care-ți zdrobesc mai rău inima sunt cele mici. Când pierzi tot, tot ceea ce alți oameni socotesc că nu înseamnă aproape nimic.

HILDE (*pune mâna pe genunchii ei și ridică spre ea o privire caldă*): Scumpă, dragă doamnă Solness, spuneți-mi care sunt acele lucruri?!

DOAMNA SOLNESS: Cum spuneam, mai ales cele mărunte. Acolo au ars, de exemplu, toate vechile portrete de pe pereți. Și toate rochiile de mătase care aparțineau familiei, Dumnezeu mai știe de câtă vreme... Toate au ars... Și toate dantelele mamei și-ale bunicii... Și, închipuiți-vă, bijuteriile!... Și... (*cu emoție intensă*) toate păpușile...

HILDE: Păpușile?

DOAMNA SOLNESS (*cu voce înecată în lacrimi*): Aveam nouă păpuși de o rară frumusețe...

HILDE: Și au ars?

DOAMNA SOLNESS: Toate. O, a fost atât de dureros, atât de dureros pentru mine.

HILDE: Le aveați undeva, puse deoparte?... Le

păstrați de când erați mică?

DOAMNA SOLNESS: Nu, nu le păstram puse deoparte... Nu, păpușile și cu mine nu ne-am despărțit, am trăit tot timpul împreună și mai târziu...

HILDE: Și după ce v-ați făcut mare?

DOAMNA SOLNESS: Și încă multă vreme după aceea...

HILDE: Și după ce v-ați măritat?...

DOAMNA SOLNESS: A... da... Dar când el nu mă vedea, atunci... *(Pauză.)* Și uite, au ars toate, sărăcuțele! Nimeni nu s-a gândit să le salveze. O! Mă doare atât de mult sufletul, numai când mă gândesc cum s-a întâmplat... Dar nu trebuie să râdeți de mine, domnișoară Wangel.

HILDE Nu râd de loc.

DOAMNA SOLNESS... Fiindcă într-un anumit fel, și ele aveau un suflet... trăiau... le purtam lângă inima mea. Întocmai ca pe niște prunci care nu se născuseră încă.

(Doctorul Herdal, cu pălăria în mână, intră venind din casă; vede pe doamna Solness și pe Hilde.)

DOCTORUL HERDAL: Va să zică, doamna stă afară.. Vrea să răcească!

DOAMNA SOLNESS: Mi se pare atât de plăcut și de cald „astăzi...”

DOCTORUL HERDAL: Bine!... Să zicem! Dar s-a întâmplat ceva? Am primit un bilet din partea dumneavoastră...

DOAMNA SOLNESS *(ridicându-se)*: Da, ceva despre care trebuie să vorbesc cu dumneata...

DOCTORUL HERDAL: Bine. Să intrăm în casă, atunci... poate... *(Către Hilde.)* Și azi tot în ținuta de alpinistă, domnișoară?

HILDE *(ridicându-se veselă)*: Da, da, echipamentul complet! Numai că astăzi nu eu voi urca până sus ca să-mi frâng de acolo gâtul... Noi doi vom sta frumusețel jos, doctore, și vom privi totul de aici!...

DOCTORUL HERDAL: Ce o să privim?

DOAMNA SOLNESS (*cu vocea înceată, speriată, către Hilde*): St! st! Pentru numele lui Dumnezeu! Uite-l că sosește... încercați mai bine să-i scoateți din minte ideea asta. Și hai să fim prietene, domnișoară Wangel. Nu s-ar putea?

HILDE (*aruncându-se tumultos de gâtul ei*): O, numai de-am putea!

DOAMNA SOLNESS (*degajându-se cu blândețe*): Așa... Fii bună... Iată-l că vine, doctore. Trebuie să-ți vorbesc.

DOCTORUL HERDAL: Despre el?

DOAMNA SOLNESS: Da, sigur că despre el. Să intrăm.

(Doamna Solness și doctorul intră în casă; în clipa următoare, constructorul Solness urcă scara, venind din grădină. Chipul Hildei ia o expresie gravă.)

SOLNESS (*aruncând priviri fugare spre ușa care se închide cu precauție pe dinăuntru*): Ai observat, Hilde? De îndată ce vin, ea pleacă...

HILDE: Am observat că de îndată ce apari, o faci să plece.

SOLNESS: Se poate... Dar nu pot schimba nimic... (*Uitându-se atent la ea.*) Ți-e frig, Hilde? Am impresia că ai înghețat...

HILDE: Da... am ieșit chiar acum dintr-un cavou...

SOLNESS: Ce vrei să spui?

HILDE: Că mă trec fiori reci din creștet până-n tălpi, domnule constructor.

SOLNESS (*încet*): Cred că înțeleg...

HILDE: Ce cauți acum aici?

SOLNESS: De-acolo, de jos, te-am văzut pe dumneata.

HILDE: Dar desigur că și pe doamna Solness!

SOLNESS: Știam că va pleca de îndată ce voi sosi.

HILDE: Și suferi chiar atât de mult că fuge de dumneata?

SOLNESS: Într-o anumită măsură, e chiar o ușurare pentru mine.

HILDE: De a nu o avea mereu în fața ochilor?

SOLNESS: Da.

HILDE: Ca să nu trebuie să asisti mereu la suferința ei... pentru că și-a pierdut copiii?

SOLNESS: Da, mai ales pentru asta... dar și pentru altele... *(În vremea asta, Hilde trece de partea cealaltă a verandei, ținând mâinile la spate, se așază lângă balustradă și se uită spre grădină. După o mică pauză.)* Ați stat mult de vorbă împreună? *(Hilde, nemișcată, nu răspunde.)* Întreb: mult... de vorbă? *(Hilde continuă să tacă.)* Și despre ce ți-a vorbit, Hilde? *(Hilde tace.)* Biata Aline! Desigur, despre copii... *(Hilde pare scuturată de o tresărire nervoasă, apoi dă din cap repede de câteva ori.)* Nu va putea niciodată... Cât va trăi, nu va putea uita nicio clipă... *(Apropiindu-se.)* Iar stai ca o stană. Așa stăteai și aseară... Ca o stană...

HILDE *(întorcându-se și privindu-l cu ochi mari, serioși)*: Vreau să plec.

SOLNESS *(tăios)*: Să pleci?

HILDE: Da.

SOLNESS: Nu, nu-ți dau voie!

HILDE: Ce să mai caut acum, aici?

SOLNESS: E destul să fii aici, Hilde!...

HILDE *(măsurându-l din ochi)*: N-ar fi rău... Dar n-am ști unde să ne oprim...

SOLNESS *(pe gânduri)*: Cu-atât mai bine, cu-atât mai bine!

HILDE *(cu violență)*: Nu pot pricinui rău unui om pe care-l cunosc! Pot să iau ceva care-i aparține...

SOLNESS: Cine-ți cere să faci asta?

HILDE *(continuând)*: ...unui străin, da. Asta-i cu totul altceva. Cuiva pe care nu l-am văzut niciodată în viața mea. Dar nu unuia de care m-am apropiat! Nu, nu! Vai, nu!

SOLNESS: Dar nici n-am spus asta.

HILDE: Domnule constructor, știi desigur foarte bine cum ar decurge totul... De aceea și plec.

SOLNESS: Și eu, eu ce voi deveni când nu vei mai fi aici? Pentru ce voi trăi de-acum înainte?

HILDE (*cu o expresie nehotărâtă în ochi*): Nu, pentru dumneata nu-i o problemă, în niciun caz... Ai doar îndatoriri față de ea. Trăiește pentru aceste îndatoriri!

SOLNESS: Prea târziu. Acele forțe... acei... acei...

HILDE: ... demoni...

SOLNESS: Da, demoni! Și cel din mine. Ei i-au stors toată seva, toată viața, tot sângele ei. (*Râzând desperat.*) Da, pentru fericirea mea am făcut-o. Da, da! (*Cu emoție intensă.*) Și ea e moartă, din pricina mea. Iar eu sunt un viu, înlănțuit de o moartă. (*Cu o frică nebunească.*) Eu, eu, care nu pot trăi o viață lipsită de bucurii.

HILDE (*înconjoară masa și se așază pe bancă, cu coatele pe masași capul sprijinit în mâini. Apoi stă și se uită un timp la el.*): Ce te gândești să construiești de-aci înainte?

SOLNESS (*clătinând din cap*): Nu cred să mai urmeze mare lucru.

HILDE: Nu vor fi cămine din acelea confortabile, fericite pentru tați, pentru mame și droaie de copii?

SOLNESS: Tare-aș mai dori să știu dacă vor mai fi necesare asemenea lucruri în viitor.

HILDE: Bietul constructor! Care în toți acești ani și-a pus viața în joc numai pentru asta...

SOLNESS: Da, poți s-o mai spui odată, Hilde.

HILDE (*cu o izbucnire*): O! Mi se pare atât de stupid, atât de stupid totul!

SOLNESS: Care totul?

HILDE: Că omul nu îndrăznește să-și ia cu propriile lui mâini propria lui fericire. Să și-o ia și s-o țină zdravăn, pentru propria lui viață. Numai fiindcă-i stă în cale unu' pe care-l cunoaște.

SOLNESS: Unu' pe Ungă care trecând, nici n-ai dreptul să i-o iei înainte.

HILDE: Aș vrea să știu în fond, dacă într-adevăr n-ai avea dreptul? Și cu toate astea... Oh! Dacă-aș putea dormi... dormi... Să uit toată povestea asta. (*Culcă brațele*

pe masă, și-și lasă obrazul stâng pe mână, închizând ochii.)

SOLNESS (*întoarce fotoliul și se așază la masă*): Hilde, ai avut o viață bună, fericită... ai avut ceea ce se cheamă un cămin, acasă la tatăl dumitale?

HILDE (*nemișcată, răspunde parcă ar fi pe jumătate adormită*): Aveam numai o colivie.

SOLNESS: Și nu vrei de loc să te mai întorci acolo?

HILDE (*același joc*): Păsările de pădure nu vor niciodată să stea în colivie.

SOLNESS: Ci mai degrabă să vâneze în libertate.

HILDE: Mai ales păsările de pradă... vânează...

SOLNESS (*lăsând privirea să se odihnească asupra ei*): Dar cel care poartă în el îndărătnicia... unui viking...

HILDE (*cu vocea ei obișnuită, deschide ochii, dar nu se mișcă*): Spune mai departe! Spune îndată!

SOLNESS: O conștiință robustă...

HILDE (*își îndreaptă trupul, ochii ei au din nou expresia aceea veselă și strălucitoare*): Știu, acum știu ce vei începe să construiești foarte curând!

SOLNESS: Atunci știi mai multe decât mine, Hilde.

HILDE: O, domnule constructor! Ești atât de prost...

SOLNESS: Și care va fi viitoarea mea construcție?

HILDE (*dând din nou din cap*): Castelul!

SOLNESS: Ce fel de castel?

HILDE: Castelul meu, bineînțeles! Nu ți-ai închipuit că despre el e vorba?

SOLNESS: Acum vrei și un castel?

HILDE: Nu-mi datorezi o împărăție? Dacă mi-e permis să întreb...

SOLNESS: Dumneata spui că da...

HILDE: Ei bine, va să zică dumneata îmi datorezi o împărăție; atunci nici vorbă că unei împărății, cred eu, i se cuvine și un castel...

SOLNESS (*din ce în ce mai animat*): Da, cam așa se obișnuiește...

HILDE: Bine. Atunci construiește-mi-l de îndată!

SOLNESS (*râzând*): Chiar așa, imediat, la comandă?

HILDE: Da, da! Fiindcă au trecut cei zece ani și nu

vreau să mai aștept! Haide, fă o dată să apară castelul, domnule constructor!

SOLNESS: Nu e o glumă să-ți fie cineva dator ceva, Hilde.

HILDE: La asta trebuia să te gândești mai demult. Acum e prea târziu. Așa încât (*bătând darabana pe masă*) ... castelul pe masă! Castelul meu! Vreau să-l am numaidecât.

SOLNESS (*devenind serios, se apleacă sprijinindu-se cu brațele pe masă, apropiindu-se astfel de ea*): Și cum te-ai gândit să arate castelul, Hilde?

HILDE (*Privirile ei se încețoșează cu încetul; privește fix parcă înlăuntrul ei. Apoi, încet.*): Castelul meu trebuie să fie așezat undeva, sus de tot. Foarte sus... trebuie să se afle. Și să aibă priveliștea liberă din toate părțile. Ca să mă pot uita până departe, departe împrejur, peste tot ținutul.

SOLNESS: Și trebuie să aibă și un turn înalt?

HILDE: Un turn extraordinar de înalt. Și sus, în vârful turnului, să fie un balcon. Sus, acolo vreau să stau...

SOLNESS (*ducând involuntar mina la frunte*): Și-ți va plăcea în adevăr să stai atât de amețitor de sus?...

HILDE: Da, acolo, acolo sus vreau să stau și să mă uit la ceilalți, la cei care construiesc biserici. Și case, cămine pentru tați, pentru mame și pentru droaiele de copii. Și dumneata ar trebui să vii acolo și să privești...

SOLNESS (*înăbușit*): I se va îngădui constructorului să urce până acolo, sus, la prințesă?

HILDE: Dacă domnul constructor va voi...

SOLNESS (*cu voce scăzută*): Așa cred, constructorul va veni...

HILDE (*dă din cap*): Vine el, constructorul!

SOLNESS: Dar după aceea nu va mai construi nimic, niciodată, bietul constructor.

HILDE (*vioaie*): Ba da, o vom face împreună, amândoi! Și vom construi lucrul cel mai minunat din lume - minunea minunilor din lumea întreagă.

SOLNESS (*încordat*): Spune, Hilde, ce anume?

HILDE (*se uită surâzătoare la el, țuguie buzele și-i*

vorbește ca unui copil): Constructorii ăștia... știi... sunt niște oameni tare, tare prostănaci... Chiar foarte... știi?

SOLNESS: Da, cu siguranță că sunt niște nătărăi. Dar spune-mi care-i lucrul acela minunat, minunea minunilor din lumea întreagă, pe care noi doi îl vom clădi?

HILDE (*tace, apoi cu o expresie nehotărâtă în priviri*): Un castel înalt, un castel al visurilor...

SOLNESS: Un castel al visurilor?

HILDE (*aprobând din cap*): Da... știi ce este un asemenea castel?

SOLNESS: Cel mai minunat lucru din lume, așa spunei...

HILDE (*ridicându-se brusc și făcând cu mâna un gest de respingere*): Da, da, sigur! Un castel al visurilor e un loc în care te poți adăposti cu ușurință. Și care-i comod și ușor de construit (*se uită ironic la el*) mai ales pentru constructorii cu... o conștiință care ametește...

SOLNESS (*ridicându-se*): Începând de mâine vom construi împreună, Hilde...

HILDE (*cu un surâs pe jumătate neîncrezător*): Un castel al visurilor...

SOLNESS: Cu un zid de temelie adevărat?

(Intră Ragnar Brovik, venind din casă. Duce o coroană mare din frunziș verde, împodobită cu flori și panglici de mătase.)

HILDE (*cu o izbucnire de bucurie*): Coroana! O să fie nemaipomenit de frumos!

SOLNESS (*mirat*): Dumneata vii cu coroana, Ragnar?

RAGNAR: Îi făgăduisem șefului de șantier.

SOLNESS (*ușurat*): Deci, îi merge mai bine tatălui dumitale.

RAGNAR: Nu.

SOLNESS: Nu l-a înviorat ceea ce am scris eu?

RAGNAR: A fost prea târziu.

SOLNESS: Prea târziu?

RAGNAR: Când a venit Kaja cu desenele, nu mai era

conștient. Suferise un atac.

SOLNESS: Atunci întoarce-te acasă, lângă el. Du-te de vezi de tatăl dumitale.

RAGNAR: Nu mai are nevoie de mine.

SOLNESS: Dar dumneata nu simți nevoia să stai lângă el?

RAGNAR: Este ea, acolo...

SOLNESS (*nesigur*): Kaja?

RAGNAR (*privindu-l întunecat*): Kaja, firește...

SOLNESS: Du-te acasă, Ragnar, rămâi lângă el și lângă ea. Dă-mi mie coroana.

RAGNAR (*reținându-și un surâs batjocoritor*): Nu cumva vreți chiar dumneavoastră personal s-o...?

SOLNESS: În orice caz, eu o voi duce acolo... (*Îi ia coroana.*) Așa că du-te acasă. Nu mai avem nevoie de dumneata azi.

RAGNAR: Știu că nu mai vă sunt necesar de-acum înainte. Dar azi rămân.

SOLNESS: În sfârșit, dacă ții cu tot dinadinsul, rămâi!

HILDE (*stând lângă balustradă*): Domnule constructor, de aici vă voi privi.

SOLNESS: Pe mine?

HILDE: Va fi extraordinar de pasionant.

SOLNESS (*înăbușit*): Despre asta vom vorbi mai târziu, Hilde. (*Coboară treptele pur tind coroana și iese prin grădină.*)

HILDE (*se uită după el, apoi întorcându-se către Ragnar*): Mi se pare că i-ai fi putut spune măcar câteva cuvinte de mulțumire...

RAGNAR: Eu, să-i mulțumesc? Să-i mulțumesc, eu lui?

HILDE: Bineînțeles, ar trebui s-o faci...

RAGNAR: Mai degrabă dumneavoastră ar trebui să vă mulțumesc...

HILDE: Cum poți spune una ca asta?

RAGNAR (*fără a-i răspunde*): Dar aveți grijă de dumneavoastră, domnișoară... Fiindcă dumneavoastră încă

nu-l cunoașteți bine.

HILDE (*cu căldură*): O, eu, eu îl cunosc cel mai bine.

RAGNAR (*râzând cu amărăciune*): Să-i mulțumesc pentru că m-a ținut sub călcâiul lui ani de zile? Să-i mulțumesc pentru că a făcut tot ce i-a stat în putință ca tatăl meu să ajungă să se îndoiască de mine? Ca eu însumi să mă îndoiesc de mine? Și totul numai pentru ea...

HILDE (*intuind ceva*): Pentru ea? Spune-mi totul, îndată!

RAGNAR: Pentru ca s-o poată păstra aici, pe lângă el.

HILDE (*cu o săritură spre el*): Domnișoara de la birou!

RAGNAR: Da.

HILDE (*amenințând, cu pumnii strânși*): Nu-i adevărat! Minți, minți!

RAGNAR: Nici eu n-am vrut s-o cred până azi, când ea singură mi-a mărturisit-o.

HILDE (*ca scoasă din fire*): Și ce-a spus? Vreau să știu! Acum, imediat!

RAGNAR: Că a pus stăpânire pe toate gândurile ei. Pe tot ceea ce este ea. Spune că nu va mai putea niciodată să se smulgă de lângă el... Vrea să fie oriunde se află el.

HILDE (*cu ochi scăpărători*): Nu i se va îngădui!

RAGNAR (*parcă cercetând-o*): Cine nu-i va îngădui?

HILDE: Nici el!

RAGNAR: Fără îndoială că nu... Acum pricep totul atât de bine... De-aici înainte, i-ar deveni o povară...

HILDE: Dacă poți spune una ca asta, înseamnă că nu înțelegi nimic! Dar nu, eu îți voi spune de ce voia s-o țină aici.

RAGNAR: Ei, de ce?

HILDE: Pentru a te putea păstra pe dumneata.

RAGNAR: V-a spus el asta?

HILDE: Nu, dar așa este! Trebuie să fie așa! (*Sălbatic.*) Vreau eu, eu vreau să fie așa!

RAGNAR: Și de aceea, de îndată ce ați venit dumneavoastră s-a și grăbit să o concedieze?

HILDE: Pe dumneata, pe dumneata te-a concediat.

Ce, crezi că-i pasă lui de o „domnișoară” care e o străină pentru el?

RAGNAR (*pe gânduri*): Oare în tot acest timp să-i fi fost teamă de mine?

HILDE: Teamă? Lui? Lui, teamă? N-^ar trebui să fii chiar atât de încrezut!

RAGNAR: O! Trebuie să-și fi dat de mult seama că sunt și eu bun la ceva. De altminteri, fricos, vedeți dumneavoastră este sigur, nu numai dintr-un anumit punct de vedere...

HILDE: El? Fricos? Cauți să-mi bagi în cap fel de fel de...

RAGNAR: Da, într-un fel îi este frică. Lui, marelui constructor! Să-și construiască fericirea vieții, răpindu-le altora fericirea vieții... așa cum a făcut-o cu tata și cu mine – de asta nu-i e frică. Dar să te urci pe o biată schelă... vedeți, asta... pentru nimic în lume n-ar face-o...

HILDE: O, dacă l-ai fi văzut așa cum l-am văzut eu odată, suind sus de tot... amețitor de sus...

RAGNAR: L-ați văzut dumneavoastră?!

HILDE: Da, crede-mă, l-am văzut. Mândru! Liber! Stătea! Și pe morișca de vânt a turnului, agăța coroana...

RAGNAR: Știu, a avut curajul s-o facă o singură dată în viață. O singură dată! Noi, cei tineri, am vorbit deseori despre asta. Dar nicio putere din lume nu l-ar mai putea convinge s-o mai facă o dată.

HILDE: Azi o va face din nou!

RAGNAR (*batjocoritor*): S-o credeți dumneavoastră!

HILDE: Vom vedea!

RAGNAR: Nici eu și nici dumneavoastră nu-l vom mai vedea... acolo sus... Niciodată... Niciodată!

HILDE (*năvalnic*): Eu vreau să-l văd! Vreau, și trebuie să-l văd.

RAGNAR: Dar el n-o va face. Sigur, nu îndrăznește. E cam multă slăbiciune în acest mare și puternic constructor, care totuși suferă de amețeli.

DOAMNA SOLNESS (*iese din casă pe verandă, apoi se uită împrejur*): Nu-i aici? Unde s-a dus?

RAGNAR: Domnul constructor este acolo, jos, cu muncitorii.

HILDE: A plecat cu coroana.

DOAMNA SOLNESS (*speriată*): Cu coroana? O, Doamne! O, Doamne! Brovik, trebuie să te duci... la el. Ai grijă, nu cumva să se urce tocmai el pe schelă...

RAGNAR: Să-i spun că vreți să-i vorbiți?

DOAMNA SOLNESS: Da, da, dragul meu, spune-i așa... Nu, nu, nu-i spune că eu vreau... Spune-i mai bine că este cineva aici... Și că ar fi bine să vie numaidecât sus.

RAGNAR: Așa voi face... (*Coboară scara și iese prin grădină.*)

DOAMNA SOLNESS: O, domnișoară Wangel, nu-ți poți închipui cât mă tem pentru el.

HILDE: Dar nu văd ce este atât de înspăimântător!...

DOAMNA SOLNESS: Cum, nu-ți dai seama? E destul numai să mă gândesc că ar fi în stare s-o ia în serios, să se urce cu adevărat pe schelă...

HILDE (*încordată*): Și credeți chiar că o va face?

DOAMNA SOLNESS: Nu se știe niciodată ce-i poate trece prin minte. Ar fi în stare de orice.

HILDE: Aha, credeți poate și dumneavoastră că nu-i chiar în toate mințile...

DOAMNA SOLNESS: Da, nu prea mai știu ce să cred despre el... Doctorul mi-a povestit atâtea acum, fel de fel de lucruri pe care le-am pus în legătură cu altele, auzite chiar din gura lui Halvard...

DOCTORUL HERDAL (*scoțând capul pe ușă*): Nu știți? Se întoarce curând?

DOAMNA SOLNESS: Da, da, cred că da. În tot cazul, i s-a trimis vorbă să vină.

DOCTORUL HERDAL (*apropiindu-se*): Ar trebui să intrați în casă, doamnă.

DOAMNA SOLNESS: Nu, nu. Vreau să rămân aici, afară, să-l aștept pe Halvard.

DOCTORUL HERDAL: Da, dar au venit câteva doamne în vizită la dumneavoastră.

DOAMNA SOLNESS: Oi, asta îmi mai lipsea! Tocmai

acum!

DOCTORUL HERDAL: Sunt câteva care spun că vor neapărat să asiste la serbare.

DOAMNA SOLNESS: Da, da, atunci trebuie totuși să mă duc. E doar datoria mea.

HILDE: Nu le puteți ruga să plece?

DOAMNA SOLNESS: Nu, imposibil! Din moment ce au venit până aici, e datoria mea să le primesc. Dar rămâi dumneata, să-l întâmpini când va veni.

DOCTORUL HERDAL: Și faceți tot posibilul să-l opriți aici cât mai mult... Țineți-l de vorbă.

DOAMNA SOLNESS: Da, te rog și eu, dragă domnișoară Wangel, fă tot ce poți și reține-l...

HILDE: N-ar fi mai potrivit s-o faceți chiar dumneavoastră?

DOAMNA SOLNESS: Ba da, Doamne, Dumnezeule, ar fi datoria mea. Dar când ai atâtea alte îndatoriri, în stânga și în dreapta... Și când...

DOCTORUL HERDAL *(uitându-se spre grădină)*: Vine!

DOAMNA SOLNESS: Și tocmai acum trebuie să intru în casă...

DOCTORUL HERDAL: Nu-i spuneți că sunt aici.

HILDE: Bineînțeles că nu! O să găsesc eu un alt subiect de conversație cu domnul constructor.

DOAMNA SOLNESS: Și ține-l de vorbă... Cred că nimeni n-o poate face atât de bine ca dumneata...

(Doamna Solness și doctorul Herdal intră în casă. Hilde rămâne mai departe pe terasă; constructorul Solness urcă treptele venind din grădină.)

SOLNESS: Mi s-a spus că mă așteaptă cineva aici, care vrea să-mi vorbească...

HILDE: Da, domnule constructor. Eu!

SOLNESS: A, dumneata erai, Hilde. Mi-era frică să nu fie Aline ori doctorul.

HILDE: Se pare că sunteți, în general, un om stăpânit

de frică.

SOLNESS: Serios? Crezi într-adevăr?

HILDE: Se spune, de pildă, că vă este frică să vă cățărați sus, pe schele.

SOLNESS: E, asta-i cu totul altceva.

HILDE: Deci, vă este totuși frică?

SOLNESS: Da, mi-e frică.

HILDE: Să nu cădeți și să vă frângeți gâtul?

SOLNESS: Nu, nu de asta mi-e, frică.

HILDE: Atunci de ce?

SOLNESS: Mă tem de revanșă.

HILDE: De revanșă? Nu înțeleg.

SOLNESS: Așează-te, vreau să-ți povestesc ceva.

HILDE: Haide, povestește-mi! Te ascult! *(Se așează pe un taburet lângă balustradă și îl pricește cu o expresie plină de așteptare.)*

SOLNESS *(aruncându-și pălăria pe masă)*: Știi, desigur, cu ce mi-am început meseria mea de constructor. Am clădit biserici.

HILDE *(dă din cap)*: Știu foarte bine.

SOLNESS: Fiindcă, vezi dumneata, eu am fost un băiat de la țară, dintr-o familie de oameni evlavioși. Și de aceea mi se părea că nu poate fi ceva mai înălțător decât să clădești biserici.

HILDE: Da.

SOLNESS: Și îndrăznesc să spun că am construit toate acele biserici... bisericile acelea mici și sărăcăcioase... da, le-am construit cu un sentiment atât de fierbinte, de curat, de cinstit, încât...

HILDE: Încât?

SOLNESS: Da... Încât mi se părea că *el* ar trebui să fie mulțumit de mine.

HILDE: El? Care el?

SOLNESS: El, cel căruia îi erau închinete bisericile. Cel căruia trebuiau să-i slujească drept cinstire și prețuire.

HILDE: A! Așa-i! Dar ești chiar atât de sigur că „într-adevăr, el nu, era... cum să spun... mulțumit de dumneata?

SOLNESS *(batjocoritor)*: El, mulțumit de mine? Dar

cum poți măcar crede una ca asta, Hilde! El, care i-a îngăduit demonului din mine să cotrobăie în sufletul-meu cât i-a plăcut! El, care le-a poruncit să stea zi și noapte pregătiți să mă slujească. Să mă slujească, să mă slujească... tuturor celorlalți... tuturor celorlalți...

HILDE: ... demoni.

SOLNESS: Da, de un fel sau de altul. O, da, mi-a fost dat destul să simt că nu era mulțumit de mine. (*În taină.*) Vezi, de fapt, de aceea a lăsat să ardă vechea casă.

HILDE: Să fi fost de aceea?

SOLNESS: Da, nu înțelegi? El a vrut să-mi ofere în felul ăsta prilejul de a deveni ultraaestru adevărat în meseria mea pentru că astfel să-l, pot slăvi construind cât mai multe biserici umile. La început n-am priceput unde vrea să ajungă. Dar apoi, așa deodată, m-am luminat.

HILDE: Când a fost asta?

SOLNESS: A fost atunci când am construit turnul bisericii de la Lysanger.

HILDE: Mi-am închipuit...

SOLNESS: Fiindcă, vezi dumneata, Hilde, acolo, sus, singur, în locul acela îndepărtat acolo am-stat și am putut să-mi adun toate gândurile... Am meditat... Și-atunci am înțeles limpede, limpede de tot pentru ce *el* mi-a luat cei doi băieți ai mei. Da, a făcut-o pentru ca să nu mai am nimic altceva de care să fiu legat. Să nu fiu legat – înțelegi? — nici de dragoste, nici de fericire... înțelegi? Eu nu trebuia să fiu decât un constructor. Altceva nimic, decât să construiesc pentru el. (*Râde.*) Dar, firește, nu s-a întâmplat de loc așa...

HILDE: Și ce-ai făcut atunci?

SOLNESS: Mai întâi m-am cercetat, m-am cercetat pe mine însumi.

HILDE: Și apoi?

SOLNESS: Apoi am făcut imposibilul. Eu, întocmai ca el.

HILDE: Imposibilul?

SOLNESS: Da... până atunci, nu mă încumetasem... Știam că nu voi putea să mă urc până acolo, sus de tot,

singur... Să stau acolo, în văzduh, singur și liber... în ziua aceea am reușit.

HILDB (*sărind în sus*): Da, ai reușit!

SOLNBSS: Și când mă aflu acolo, sus, sus de tot, în vârf, și atârnam coroana deasupra moriștei de vânt a turnului, atunci i-am spus: „Ascultă acum, tu cel atotputernic! De azi înainte vreau și eu să fiu un constructor liber! Liber pe tărâmul meu, așa cum ești și tu pe al tău. Nu mai vreau să construiesc de-aci înainte niciodată biserici pentru tine. Numai case, cămine pentru oameni.”

HILDE (*cu ochi mari, strălucitori*): Acesta a fost cântecul pe care l-am auzit străbătând văzduhul!

SOLNBSS: Dar mai târziu i-a venit lui apa la moară.

HILDE: Nu-nțeleg... Ce vrei să spui?

SOLNESS (*privind-o descurajat*): Toată povestea asta: să clădești, să construiești case, cămine pentru oameni, nu face nicio para, Hilde.

HILDE: Dumneata spui asta? Și tocmai acum?

SOLNESS: Da, fiindcă acum mi-am dat seama. Oamenilor nu le sunt strict necesare aceste cămine pentru a fi fericiți! Și nici eu pentru a fi fericit n-aș fi avut nevoie de un astfel de cămin. Presupunând că aș fi avut în adevăr unul. (*Cu răs înăbușit, amar.*) Vezi, asta-i concluzia la care am ajuns, oricât de departe... oricât de departe aș privi în trecut. De fapt, n-am construit nimic, și nici n-am sacrificat-nimic pentru a putea construi. Totul laolaltă nu înseamnă nimic.

HILDE: Și nici de-aci înainte nu vrei să mai construiești niciodată altceva... Ceva nou?

SOLNESS: Asta e treaba, tocmai acum vreau să încep!

HILDE: Ce? Ce să începi? Spune-mi, spune-mi îndată!

SOLNESS: Acel unic lucru care, cred eu, ar putea adăposti fericirea omenească, asta vreau să construiesc acum.

HILDE (*privindu-l drept în ochi*): Domnule constructor, vrei să spui... castelul nostru!

SOLNESS: Da, castelul...

HILDE Mă tem că vei ameți încă înainte de a ajunge la jumătatea drumului.

SOLNESS Nu, dacă voi putea merge mână în mână cu dumneata, Hilde.

HILDE (*cu o tresărire de supărare stăpânită*): Numai eu mine? Nu vor mai fi și alții care să ne urmeze?

SOLNESS: Și care ar fi acei alții?

HILDE: De exemplu, acea Kaja, domnișoara de la birou. Sărmana, n-ai vrea s-o iei și pe ea?

SOLNESS: Aha! Am înțeles! Aline ți-a spus mai știu eu ce despre Kaja, când ați stat aici de vorbă, probabil.

HILDE: Este sau nu adevărat?

SOLNESS (*cu violență*): Nu-ți răspund la o întrebare ca asta. Trebuie să ai în mine încredere totală, în totul și în toate.

HILDE: Timp de zece ani am crezut deplin în dumneata și nimic nu mi-ar fi putut clinti această încredere deplină, totală...

SOLNESS: Trebuie să continui să crezi în mine!

HILDE: Da... dacă te voi vedea din nou sus, sus de tot, singur și liber...

SOLNESS (*cu greutate*): O, Hilde, la o faptă ca asta nu te încumeți în fiecare zi.

HILDE (*cu pasiune*): Dar vreau eu! (*Tremurând.*) Numai o singură dată, domnule constructor! Pentru ultima dată...

SOLNESS (*stă și se uită adânc la ea*): Și dacă voi încerca-o, Hilde, vreau, de acolo sus, să stau și să-i vorbesc lui, ca atunci când i-am vorbit ultima oară.

HILDE (*cu o încordare crescândă*): Ce vrei să-i spui?

SOLNESS: Vreau să-i spun: „Ascultă-mă, tu, atotputernice stăpâne, judecă-mă așa cum crezi că trebuie să fiu judecat. Dar de azi înainte vreau să construiesc numai ceea ce socotesc eu că este mai frumos din tot ce poate fi pe lume...”

HILDE (*transportată*): Da... da... da!

SOLNBSS: „Și voi construi împreună cu o prințesă pe

care eu o..."

HILDE: Da, spune-i asta! Spune-i asta!

SOLNESS: Da! Și-i voi mai spune: „Acum voi coborî, și o voi cuprinde în brațe, și-o voi săruta".

HILDE: De multe ori!! Spune-i-o!

SOLNESS: De multe, multe ori o să-i spun.

HILDE: Și, apoi?

SOLNESS: Voi flutura în vânt pălăria mea, voi coborî pe pământ și voi face așa cum i-am spus.

HILDE (*cu brațele întinse*): Acum te văd din nou ca atunci, când plutea cântecul în văzduh!

SOLNESS (*privind-o cu capul plecat*): Cum ai izbutit să fii ceea ce ești, Hilde?

HILDE: Cum m-ai făcut să devin așa cum sunt?

SOLNESS (*scurt și hotărât*): Prințesa își va avea castelul ei!

HILDE (*exuberantă de fericire, bate din palme*): Constructorul meu! Castelul meu minunat! Castelul nostru!...

SOLNESS: Cu zid de temelie...

(Pe stradă s-a adunat o mulțime de oameni care abia încep să se zărească, neclar încă, printre arbori. O fanfară se aude departe, În spatele casei celei noi. Doamna Solness, cu o eșarfă de blană În jurul gâtului, doctorul Herdal, cu șalul ei alb pe mină precum și câteva doamne, ies pe terasă. În același timp, Ragnar Brovik vine din grădină.)

DOAMNA SOLNESS (*către Ragnar*): Va fi și muzică?

RAGNAR: Da. Cântă fanfara muncitorilor. (*Către Solness.*) Șeful de șantier spune că-i gata să se urce cu coroana.

SOLNESS (*luându-și pălăria*): Bine. Mă duc și eu acolo.

DOAMNA SOLNESS (*cu teamă*): Ce vrei să faci acolo, Halvard?

SOLNESS (*scurt*): Trebuie să fiu în mijlocul lor...

DOAMNA SOLNESS: Dar vei rămâne jos, Halvard!
Nu te vei urca... Vei rămâne jos, nu-i așa?

SOLNESS: Ca de atâtea alte ori... *(Coboară scara și se duce prin grădină.)*

DOAMNA SOLNESS *(strigă după el, aplecându-se peste balustradă)*: Dar, te rog, vorbește neapărat cu omul care se va urca sus, pe schelă, spune-i să fie cu mare atenție. Promite-mi că ai să-i spui, Halvard.

DOCTORUL HERDAL *(către doamna Solness)*: Vedeți că am avut dreptate? Nici nu se mai gândește la nebunia aceea!

DOAMNA SOLNESS: Parcă mi s-a luat o piatră de pe inimă! În două rânduri s-a întâmplat să cadă omul care s-a suit până sus, să pună coroana. Și amândoi au murit pe loc. *(Către Hilde.)* Vă mulțumesc, domnișoară Wangel, că v-ați priceput atât de bine să-l faceți să renunțe. Eu n-aș fi putut avea niciodată atâta influență asupra lui.

DOCTORUL HERDAL *(vesel)*: Da, da, domnișoară Wangel, vă pricepeți foarte bine să țineți din scurt pe cineva, atunci când vreți cu adevărat!

(Doamna Solness și doctorul Herdal se îndreaptă spre doamnele care stau în apropierea scării. Hilde rămâne în picioare Ungă balustradă, în prim plan. Ragnar se apropie de ea.)

RAGNAR *(reținându-și râsul, vorbind încet)*: Domnișoară, îi vedeți pe toți acei tineri, acolo, jos, în stradă?

HILDE: Da.

RAGNAR: Sunt colegi ai mei care au venit să-l vadă pe meșter.

HILDE: Și de ce vor să-l vadă?

RAGNAR: Vor să-l vadă neîndrăznind să se urce pe propria lui casă.

HILDE: Nu mai spune... asta vor să vadă băieții?

RAGNAR *(batjocoritor și cu amărăciune)*: El ne-a ținut la fund atâta vreme. Nu ne-a lăsat să urcăm! Și acum

vrem să-l vedem și noi cum, liniștit și din propria lui dorință, nu mai urcă nici el.

HILDE: Nu, asta nu veți avea prilejul să vedeți... De data asta, nu.

RAGNAR (*surâzând*): Așa? Și, după părerea dumneavoastră, unde-l vom vedea?

HILDE: Sus, sus de tot, pe morișca de vânt, acolo îl veți putea vedea!

RAGNAR (*râzând*): El? Asta s-o credeți dumneavoastră!

HILDE: El vrea să ajungă sus, sus de tot. Așa că-l veți vedea acolo.

RAGNAR: Da, vrea, asta da! Sunt gata să cred! Dar pur și simplu nu va putea! Cu mult, cu mult încă înainte de a ajunge la jumătatea drumului, va începe totul, totul să se învâртеască în jurul lui și va fi nevoit să se târască pe brânci până jos!

DOCTORUL HERDAL (*arătând într-acolo*): Priviți! Șeful șantierului urcă scările.

DOAMNA SOLNESS: Și duce coroana! Ah! Numai de-ar fi prudent...

RAGNAR (*privește cu atenție fără să-i vină a crede și strigă*): Dar nu-i șeful șantierului, e...

HILDE (*izbucnind cu entuziasm*): E însuși constructorul.

DOAMNA SOLNESS (*țipând înspăimântată*): Da, el este, Halvard! O, Doamne, Dumnezeuule, Halvard, Halvard!

DOCTORUL HERDAL: Sst! Nu-l strigați!...

DOAMNA SOLNESS (*aproape ieșită din minți*): Vreau să mă duc la el! Să-l conving să se coboare îndată!

DOCTORUL HERDAL (*reținând-o*): Stați așa... nemișcați cu toții! Să nu miște nimeni! Niciun zgomot!...

HILDE (*nemișcată, urmărindu-l cu privirea pe Solness*): Urcă și tot urcă. Tot mai sus! Tot mai sus! Priviți! Priviți-l!

RAGNAR (*cu respirația tăiată*): Acum va fi nevoit să se întoarcă din drum. Altfel nu-i chip...

HILDE: Urcă și tot urcă. În curând va fi sus, în vârful

turnului.

DOAMNA SOLNESS: Mă sfârșesc de frică. Nu mai pot suporta să privesc...

DOCTORUL HERDAL: Atunci nu-l mai priviți. Nu vă mai uitați la el.

HILDE: Acum se află pe scândura cea mai de sus! Sus de tot!

DOCTORUL HERDAL: Nimeni să nu se miște! Auziți!

HILDE (*cu bucurie și entuziasm lăuntric*): În sfârșit! În sfârșit! Acum îl văd din nou, mare și liber!

RAGNAR (*aproape fără grai*): Dar asta este... ceva...

HILDE: Așa l-am văzut, așa l-am avut înaintea ochilor în toți acești zece ani. Cât de sigur de sine stă acolo sus. Teribil de pasionant să-l privești! Acum atârnă coroana în vârful turnului...

RAGNAR: E de necrezut... Mi se părea cu totul imposibil...

HILDE: Da, chiar și este imposibil ceea ce face el acum! (*Cu o expresie imprecisă în ochi.*) Spuneți, nu mai zăriți pe încă cineva acolo sus, alături de el?

RAGNAR: Nu-i nimeni... E singur.

HILDE: Ba da, mai este cineva... Cineva cu care se ceartă.

RAGNAR: Vă înșelați.

HILDE: Și nici cântecul care plutește în văzduh nu-l auziți?

RAGNAR: Trebuie să fie vântul care mișcă vârfurile copacilor.

HILDE: Eu aud cântecul! Un cântec puternic! (*Strigă cu o bucurie și un entuziasm nebun.*) Priviți, priviți! Acum vântură pălăria! Salută! Ah! Răspundeți-i la salut! Pentru că acum și-a îndeplinit menirea. (*Smulge șalul alb de pe brațul doctorului Herdal, face semne cu el și strigă privind în sus.*) Uraa, constructore Solness!

DOCTORUL HERDAL: Isprăviți! Isprăviți! Pentru numele lui Dumnezeu!

(*Doamnele de pe terasă agită batistele. De jos, din*

stradă, pornesc urate. Deodată amuțesc și mulțimea izbucnește în țipete de groază. Printre pomi, imprecis, se zărește năruindu-se un trup omenesc, scânduri și bucăți de lemn.)

DOAMNA SOLNESS și DOAMNELE (*în același timp*): Cade! Cade! (*Doamna Solness se clatină și lunecă spre spate leșinată, este prinsă de doamnele care se află în apropierea ei. Strigăte. Zăpăceală. Mulțimea de oameni rupe gardul și dă năvală în grădină. Doctorul Herdal se năpustește și el în grădină. Scurtă pauză.*)

HILDE (*fără să se întoarcă, privește țintă în sus și spune împietrită*): Constructorul meu!

RAGNAR (*se sprijină tremurând de balustradă*): A fost zdrobit. A murit pe loc.

UNA DINTRE DOAMNE (*în timp ce doamna Solness este purtată pe brațe în casă*): Dați fuga după un doctor.

RAGNAR: Nu mă pot urni din loc.

O ALTĂ DOAMNĂ: Atunci strigați, să se ducă altcineva.

RAGNAR (*încearcă să strige*): Ce-i cu el? Mai trăiește?

O VOCE DIN GRĂDINĂ: Constructorul Solness a murit!

ALTĂ VOCE (*mai aproape*): Și-a zdrobit capul... Țeasta. A căzut pe movila de piatră.

HILDE (*întorcându-se către Ragnar și vorbind liniștit*): Acum nu-l voi mai vedea acolo, sus.

RAGNAR: Îngrozitor! Totuși, n-a izbutit. N-a fost capabil.

HILDE (*încet, ca și cum ar triumfa cu disperare*): Dar acolo, sus, sus de tot, în vârful turnului... Acolo tot a ajuns. Și am auzit harfele în văzduh. (*Agită șalul în aer și strigă cu o sălbăticie lăuntrică.*) Constructorul meu, al meu! al meu!

----- CORTINA -----

